

DAT460 Förnyelsebar elproduktion och eltransporter Ip2 HT20 (3,5 hp)

Ola Carlson

Chalmers

20201102

Energi, effekt, Svenska kraftsystemet

Lärandemål

Avseende på kunskap och förståelse, skall studenten kunna följande:

- Ange motiven/drivkrafterna bakom utvecklingen mot ökad elkraftproduktion med förnyelsebara källor, samt elektrifiering av transportsektorn.
- Beskriva de tekniska egenskaperna och prestandan för elkraftproduktion med vindkraft, solkraft, vågkraft och vattenkraft. Här ingår också miljökonsekvenserna för respektive produktionsmetod.
- Beskriva de tekniska egenskaperna och prestandan av komponenterna i el- och elhybridfordons drivlinor.

Avseende på förmåga och skicklighet, skall studenten kunna följande:

- Identifiera, formulera och analysera samband vid elkraftproduktion och vid drift av el- och elhybrid fordon.
- Planera för och utföra enkla beräkning av elkraftproduktion och av energikonsumtion för el-och elhybrid fordon.
- Utföra val av olika lösningar och motivera förnyelsebar elkraftproduktion
- Utföra val av olika lösningar och motivera uthålliga transporter för personer och gods
- Vara delaktig i nationell och internationell diskussion angående olika områden inom förnyelsebar elkraftproduktion och uthålliga transporter genom att läsa, skriva, presentera och diskutera innehållet i rapporter och artiklar.

CHALMERS

Vecka/dag&tid	Föreläsning	Föreläsare	Inlämnings-uppgift	Sista inlämning
45/ 2 Nov 19-21	Elkraftsystemet i Sverige	Ola Carlson	Elsystem	
45/ 4 Nov 15-21	Grundläggande vindkraftsteknik	Ola Carlson		
46/ 9 Nov 19-21	Grundläggande elkraftteknik	Ola Carlson	Vindkraft 1	
46/ 11 Nov 15-17	Vindkraftsel och elsystemet	Ola Carlson		
47/ 16 Nov 19-21	Projektering vindkraft	Sara Fogelström	Vindkraft 2	
47/ 18 Nov 15-17	Miljöaspekter vindkraft	Sara Fogelström		Inlämning 20/11
48/ 23 Nov 19-21	Hybridbilsteknik 1	Ola Carlson	Hybridteknik	
49/ 25 Nov 15-17	Batteriteknik i elbilar	Evelina Wikner		
48/ 30 Nov 19-21	Hybridbilsteknik 2	Ola Carlson		
49/ 2 Dec 15-17	Solkraft	Jan-Olof Dalenbäck	Solkraft	
50/ 7 Dec 19-21	Vågkraftteknik	Claes Eskilsson	Vågkraft	
50/ 9 Dec 15-17	Vattenkraft och kondenskraft	Ola Carlson	Vattenkraft	
51	Reserv			Inlämning 18/12
2021: 1-3	Reserv		Slutrapport	Inlämning 20/1

Zoom

Jag öppnar Zoom ca 10 minuter före lektionsstart

Lektionen spelas in och läggs upp i Canvas efter lektionen

Ha mikrofonen avstängd under lektionen

Frågor, inlägg, skriv i Chat-fönster, frågan eller ditt namn och du får ordet.
Om jag inte ser ditt i Chat-fönstret höj din röst.

Efter 45 minuter; paus och inspelningen stoppas

Nästa lektion börjar efter 15 minuters rast.....

Zoom övningar med Bowen Jiang

Zoom mötet öppnas av Bowen Jiang alla är i huvudmötet och man skriver upp sitt namn i Chat-fönstret som blir kö för frågor

Bowen som är "host", placerar dig i ett breakout room och följer efter för att svara på frågan,

Efter svaret lämnar ni breakout rummet.

Om Ola närvarar skickar Bowen Ola och en elev till breakout room 2.

Att genomföra kursen

Föreläsningar och inlämningsuppgifter (1-2 personer)

För att få **godkänt på kursen** skall en kursrapport skrivas, där ni mycket kortfattat sammanfattar de olika föreläsningarnas innehåll, vad ni anser som viktigast, samt har med resultaten från övningarna. Denna rapport lämnas in i slutet av kursen dock senast 20 januari 2021.

Övningarna rapporteras muntligt 2 ggr under kursen.

Kursmaterial: Ett antal kompendium och böcker ligger på kurssidan, läses efter behov och intresse.

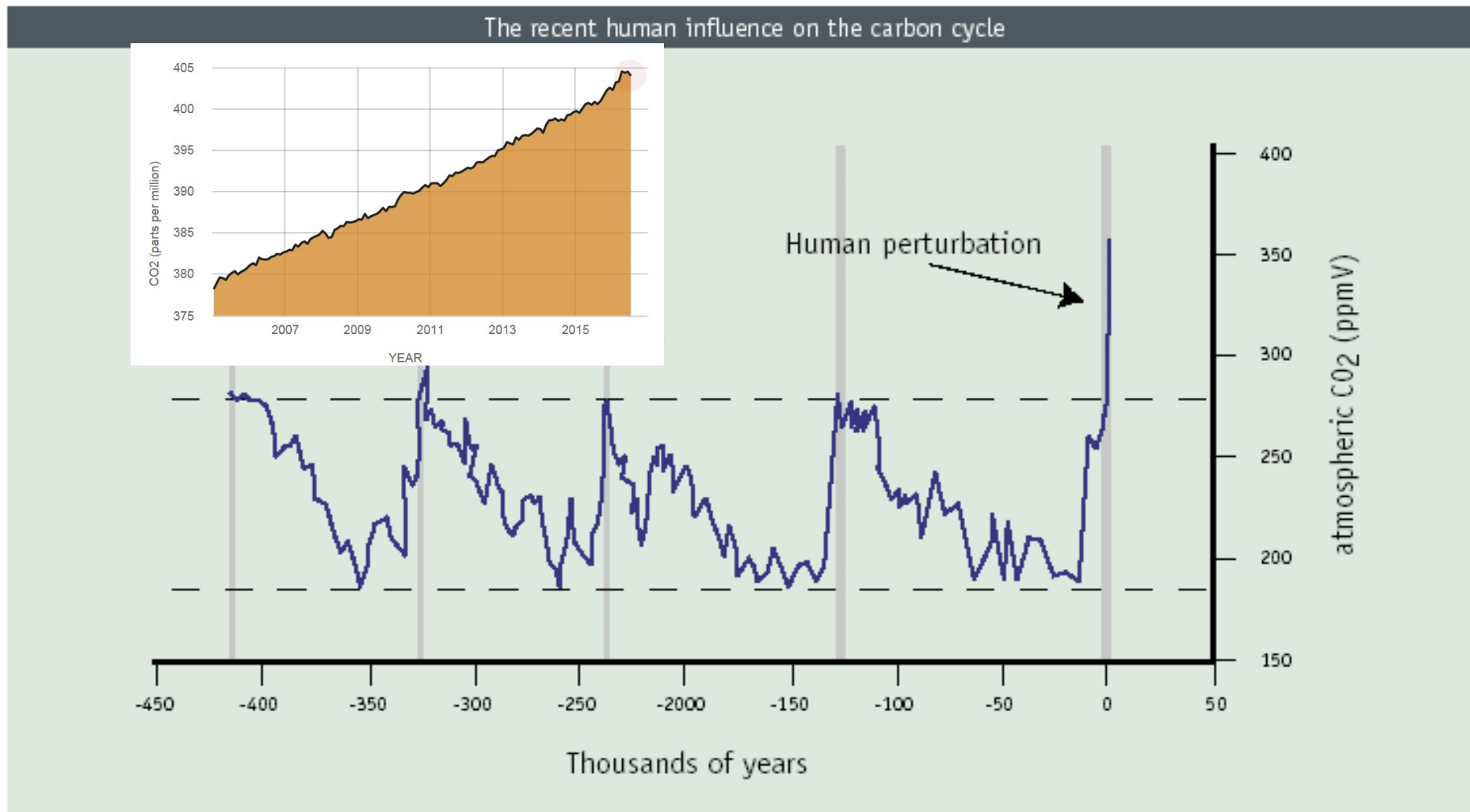
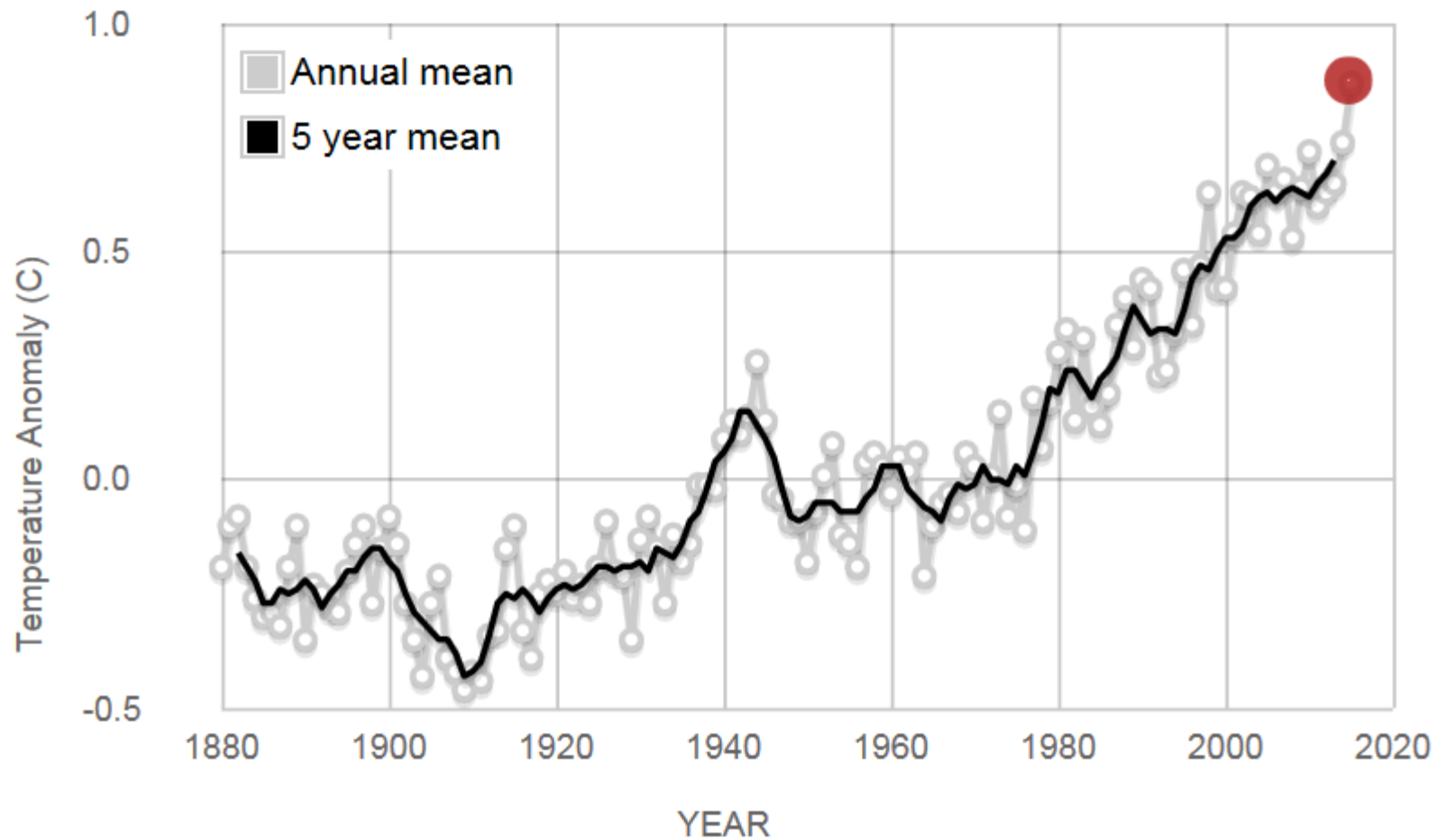

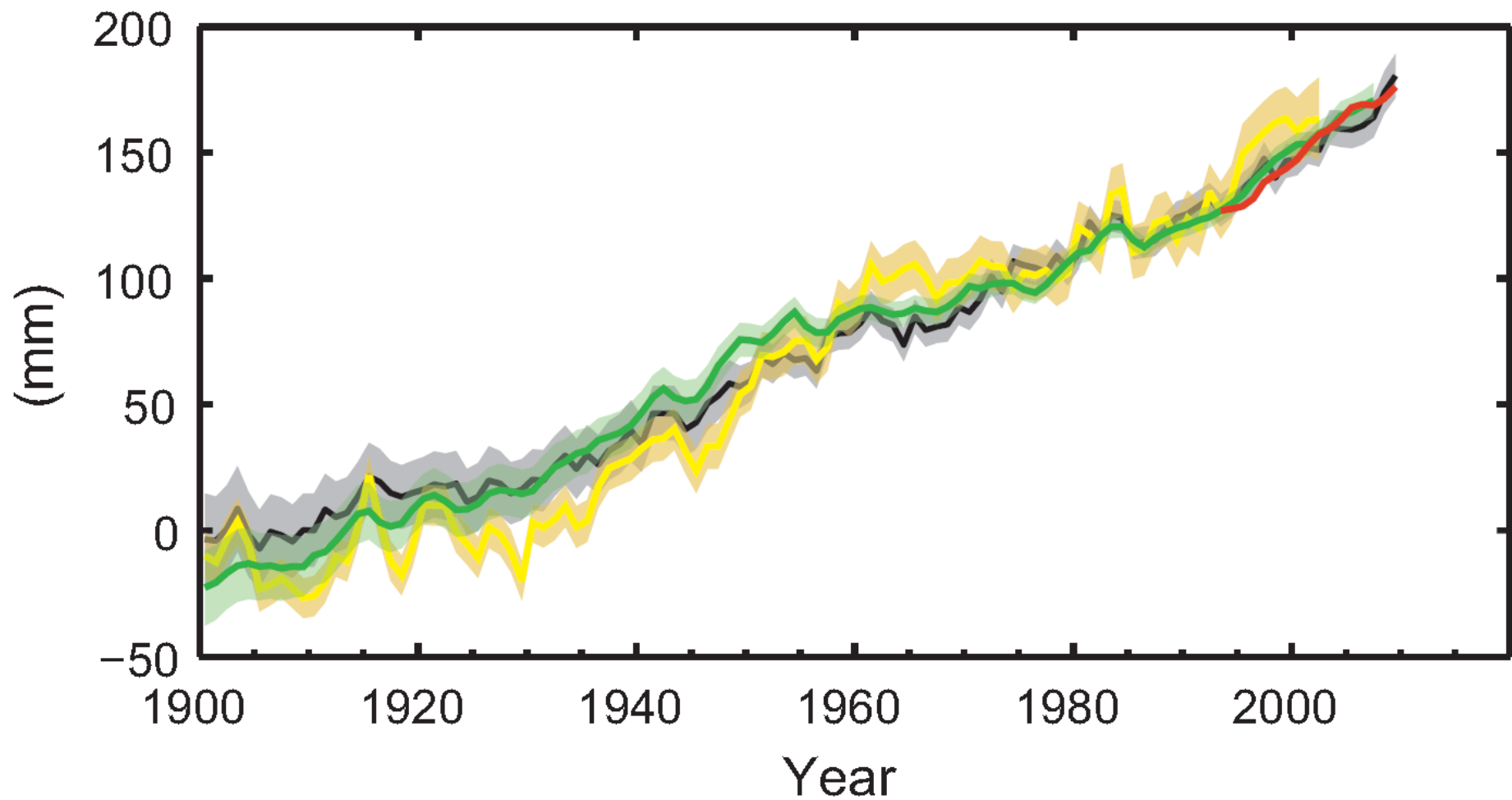
Figure 2 Atmospheric CO₂ concentration from the Vostok ice core record with the recent human perturbation superimposed. The inset shows the observed contemporary increase in atmospheric CO₂ concentration from the Mauna Loa (Hawaii) Observatory.

Sources: Petit et al. (1999) *Nature* 399, 429-436 and National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA), USA

This graph illustrates the change in global surface temperature relative to 1951-1980 average temperatures

Global average sea level change

The world a dark night

What is life without Electric Energy ?

- No light
- No electric heat
- No electric motors
- No computers, phones, TV

and

- Oil has reached its top production
- Gas soon on top production, but CO₂
- Coal can be used for many years, but CO₂

Needs for renewable electric power is great and there is a
Need for Engineers to develop the future

Effekt x Tid ger Energi

För att kunna räkna ut hur mycket **energi** en apparat eller lampa använder eller ett kraftverk producerar måste du veta dess **effekt** och hur länge de används.

Effekt mäts i watt (W) och tiden i timmar (h).

Energi är **effekt** multiplicerat med tid och mäts i wattimmar (Wh).

Elpriser anges ofta i kWh där k står för 1000
 $1000 \text{ Wh} = 1 \text{ kWh}$

När vi säger att ett kraftslag producerar, som exempelvis vattenkraft, 65 TWh, är det den elektriska energin som producerats under 1 år, 8760 timmar som avses.

Storleksordningar

1 TW= 1.000.000.000.000 W

1 GW=1.000.000.000 W (stor kärnkraftsgenerator)

1 MW=1.000.000 W (nytt vindkraftverk på land, 6 MW)
(Stor vattenkraftgenerator 600 MW)

1 kW =1.000 W ett typiskt värmeelement

1 W (en lite ledlampa)

Gå till

<https://www.svk.se/drift-av-transmissionsnatet/kontrollrummet/>

ENERGY TRANSITION OUTLOOK 2020

A global and regional forecast to 2050

SHORTER TERM

1. COVID-19 will reduce global energy demand by 8% this year

- Although energy demand will pick up again from 2021, it will be from a lower base, and for the remaining years to 2050, annual global energy demand will fluctuate some 6 to 8% lower than our pre-pandemic forecast
- Pandemic-linked behavioural shifts, like remote working and reduced commuting, will have a lasting effect lowering energy use

2. Energy-related CO₂ emissions have peaked, brought forward five years by the pandemic

- Transport energy use peaked in 2019
- COVID-19 has brought peak oil demand forward; oil use may never again exceed 2019 levels

3. Technology can deliver a Paris-compliant future, if scaled properly

- Encouraging progress has been made and is expected to continue for solar PV, wind and battery storage

4. Market forces alone will not fix hard-to-abate sectors; stronger policies and regulations are needed

- Decarbonization of high-heat processes in industry, the heating of buildings, and heavy transport is proceeding too slowly
- Solutions exist, including hydrogen, CCS, and further energy-efficiency improvements, but these need a policy push to scale

LONGER TERM

1. Rapid electrification will transform the energy mix by 2050

- The share of electricity in the final demand mix will more than double from today's level by 2050
- Half of the passenger vehicles sold worldwide will be EVs by 2032

2. Solar PV and wind - in equal shares - will dominate power generation

- Electrification, powered by renewables, drives decelerating energy intensity, which will see energy use peak worldwide in 2032
- Significant investment in connectivity and flexibility will enable a 62% variable renewable share by 2050

3. Natural gas will take over as the largest energy source this decade, and remain so until 2050

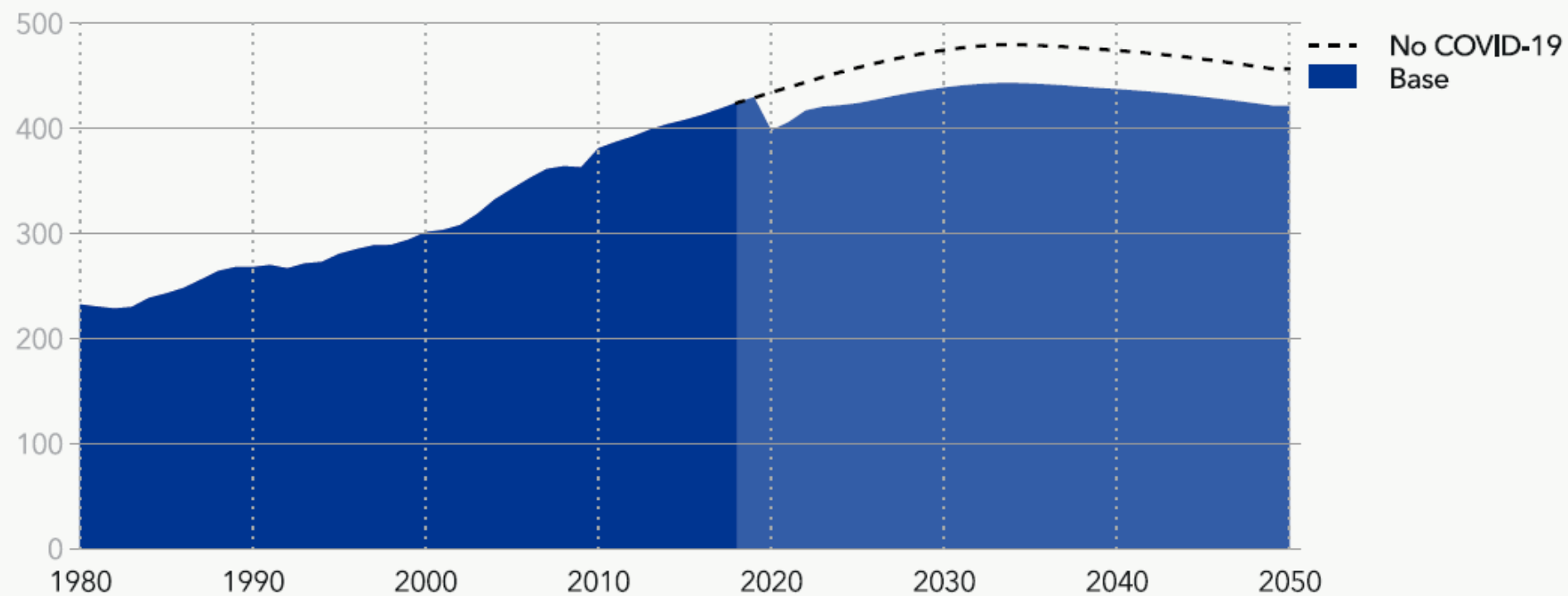
- However, only 13% of natural gas used in 2050 will be decarbonized

4. Despite flat energy demand and a growing renewable share, the energy transition is nowhere near fast enough to deliver on the Paris Agreement

- Most likely we are heading towards 2.3°C warming by the end of the century
- A lot more renewable power, decarbonization, energy-efficiency improvement, and carbon capture is needed
- The world will spend an ever-smaller share of GDP on energy, allowing for additional investment to further speed up the transition

World final energy demand - with and without COVID-19

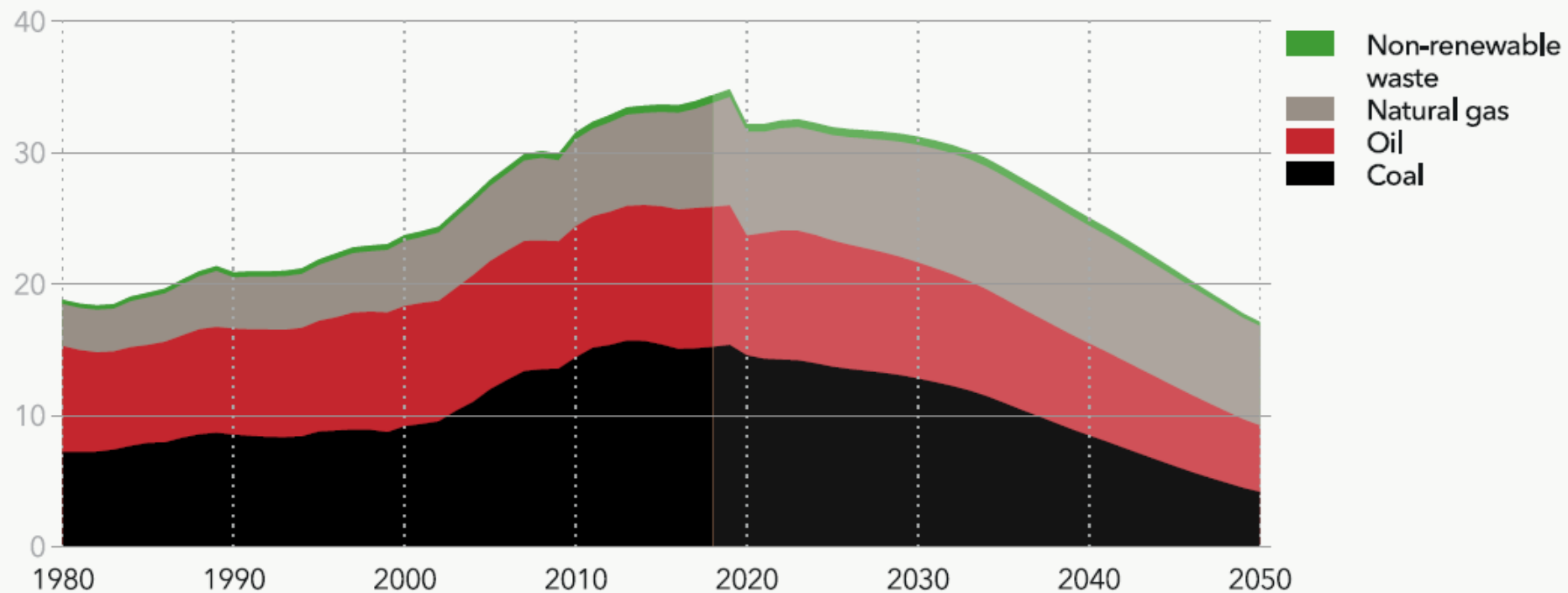
Units: EJ/yr

Historical data source: IEA WEB (2019)

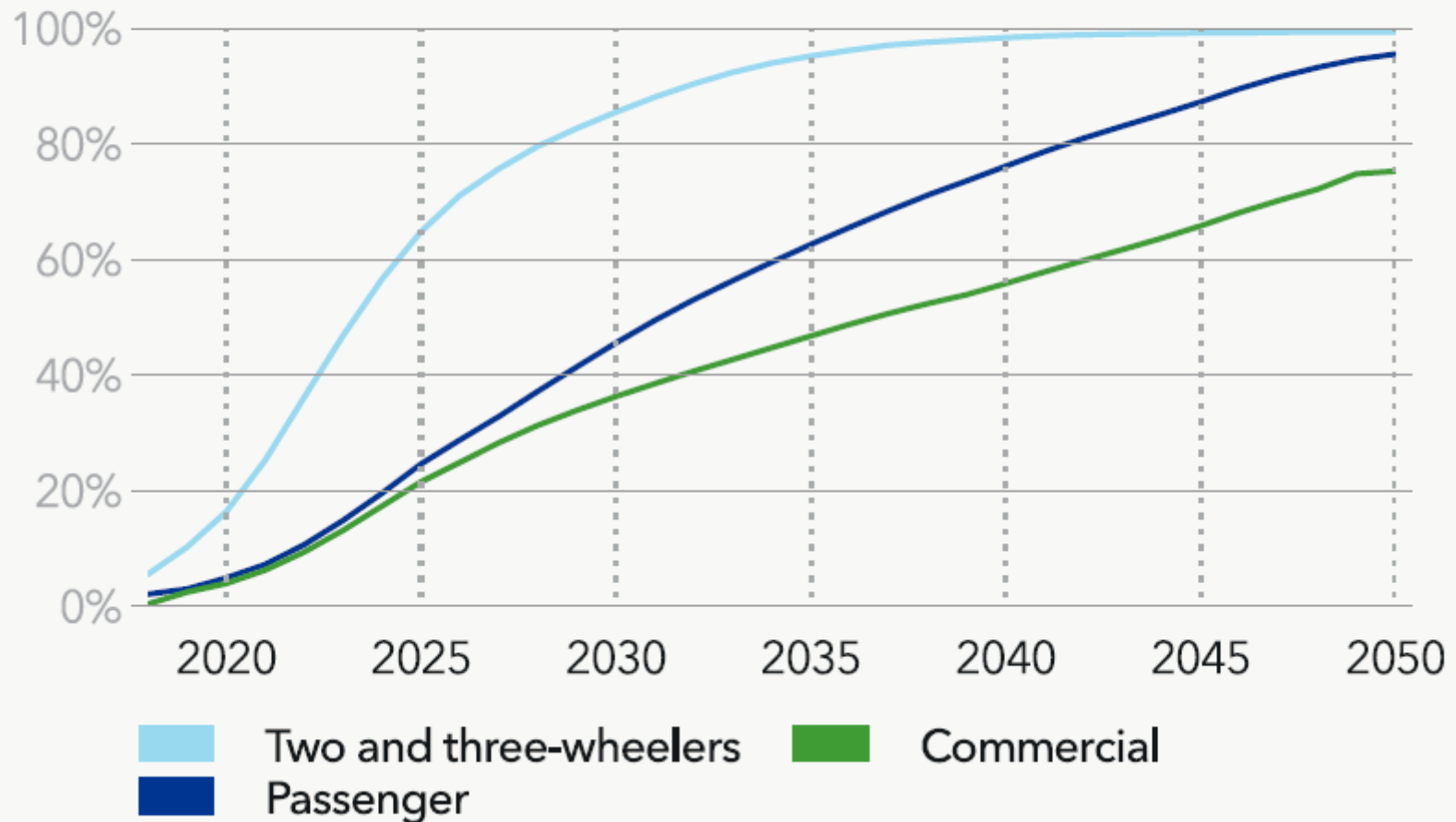
World energy-related CO₂ emissions by fuel

Units: GtCO₂/yr

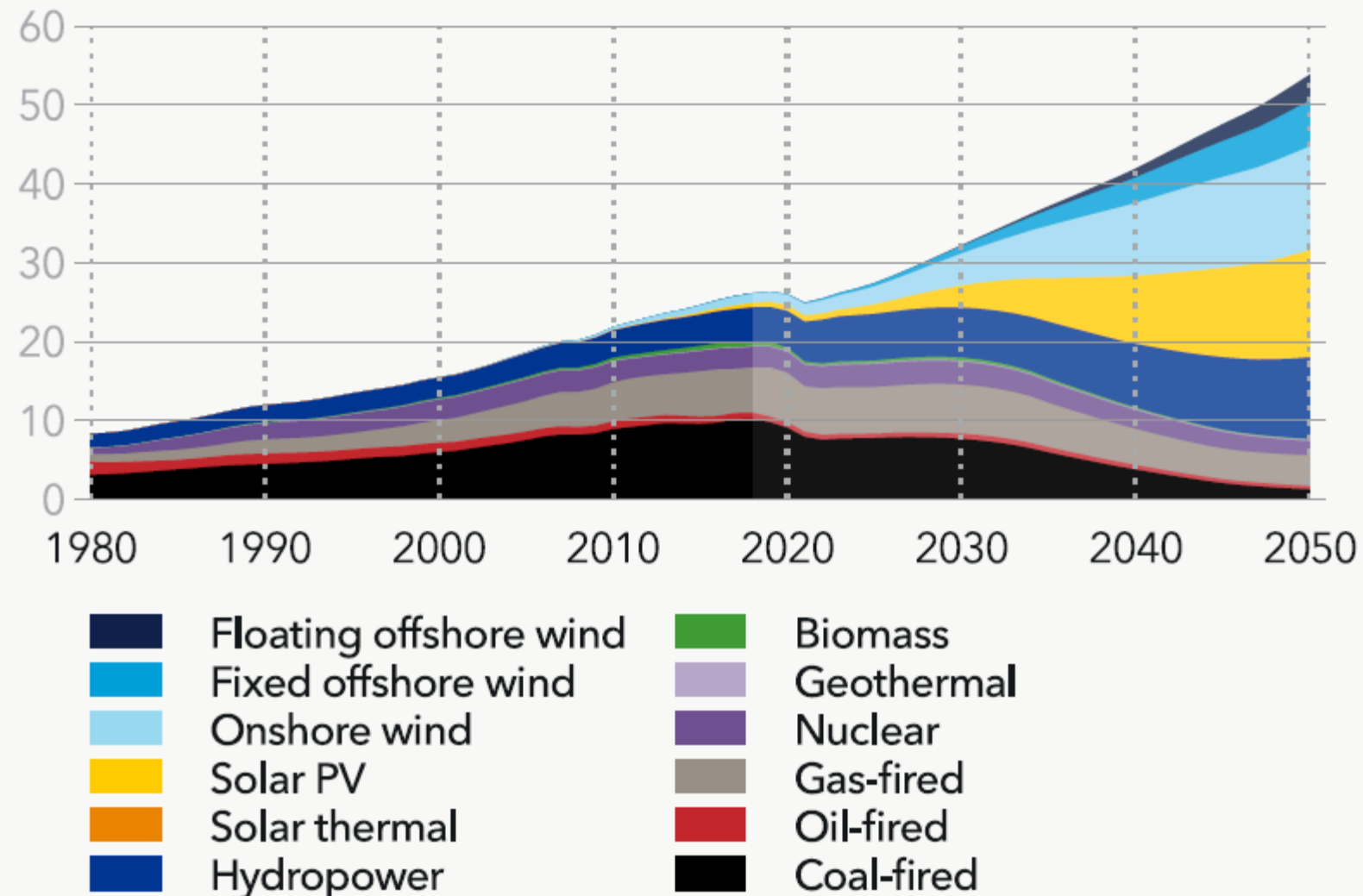
World market share of electric vehicle sales by vehicle type

Units: Percentages

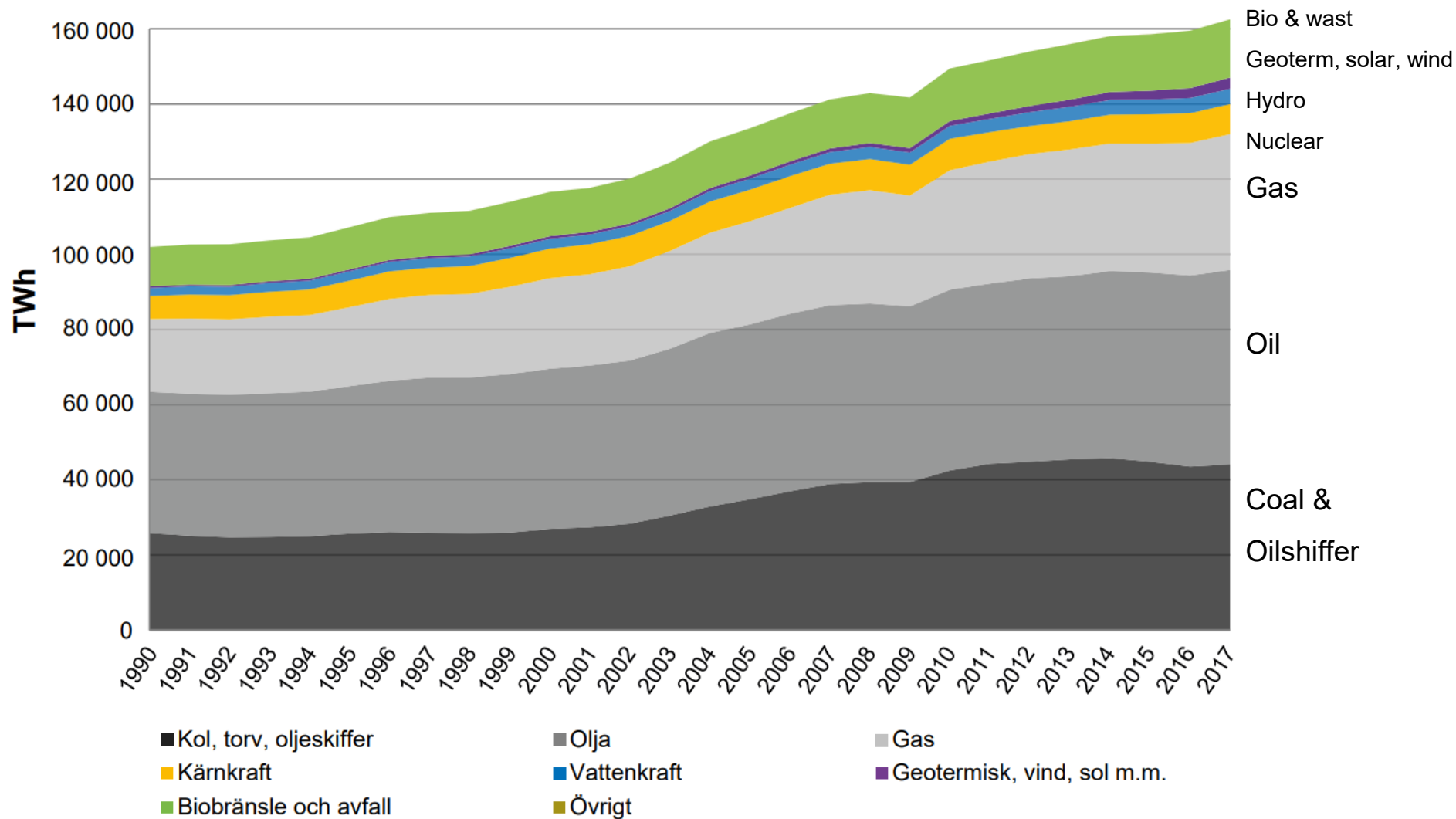
World electricity generation by power station type

Units: PWh/yr

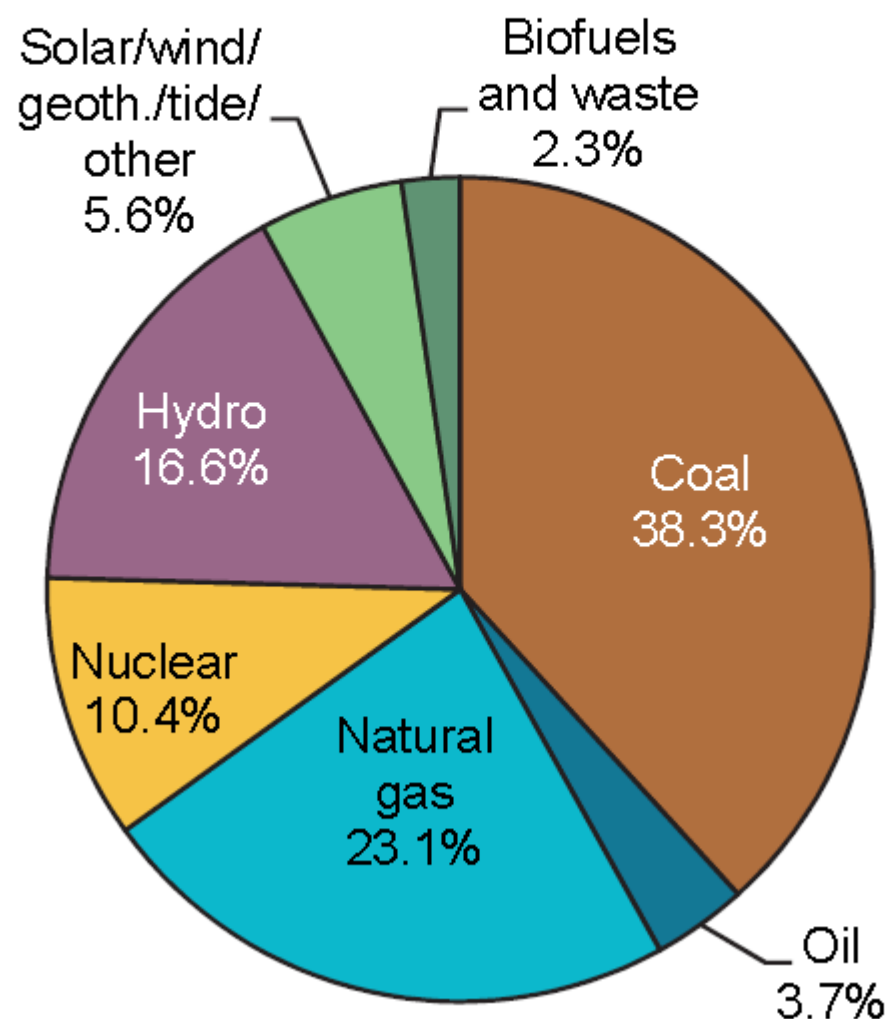

Historical data source: IEA WEB (2019), IRENA (2019)

Global supply of energy from 1990-2017, TWh

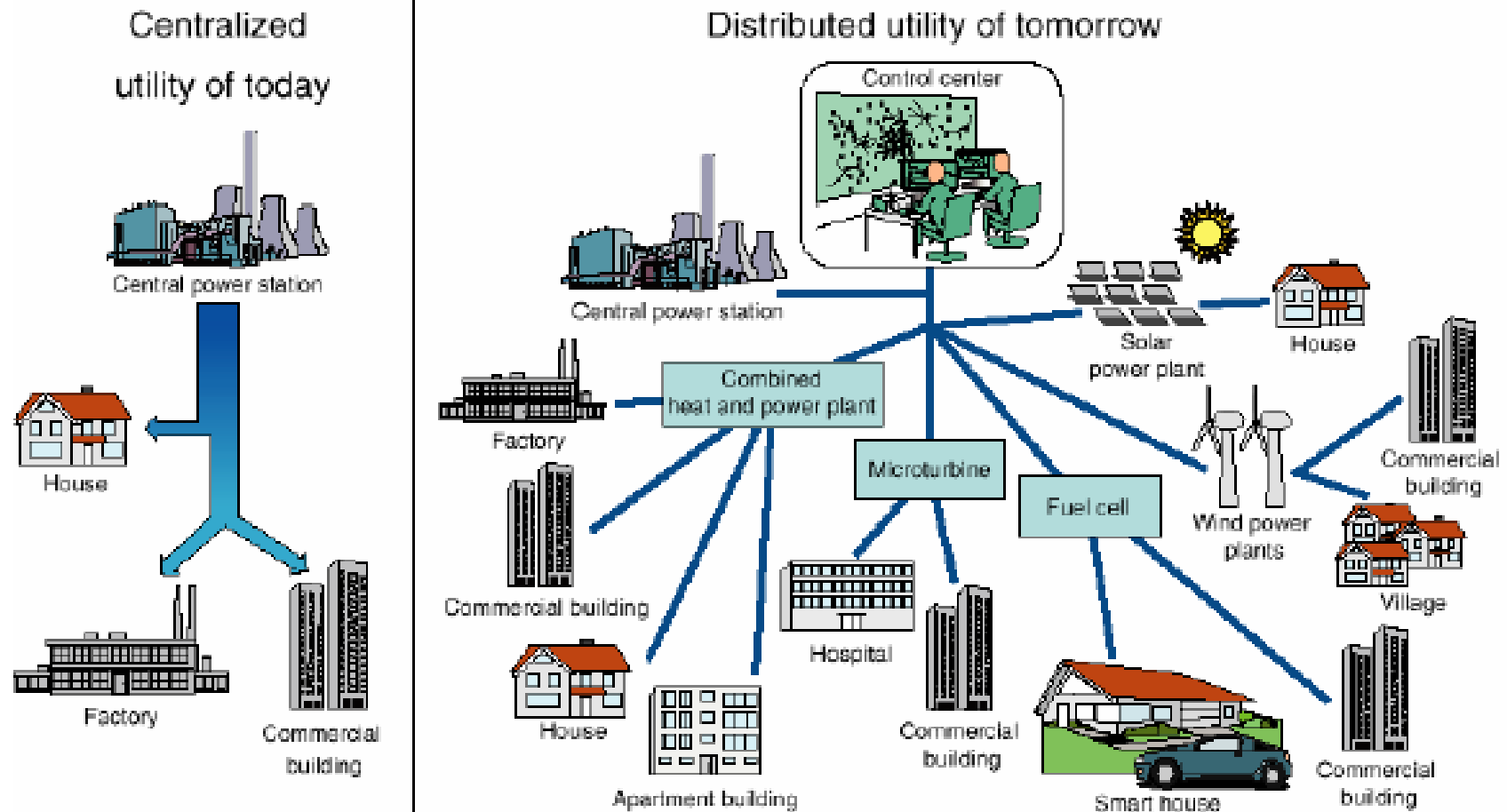

**Figure 2: World gross electricity production,
by source, 2016**

Power system complexity

Islanding

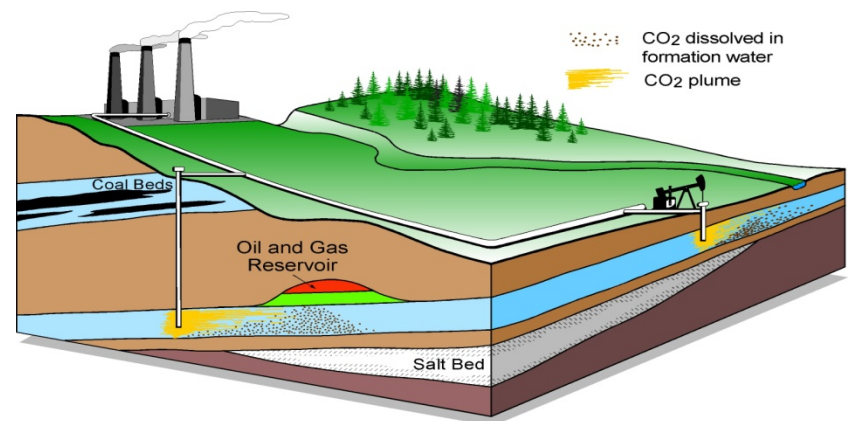
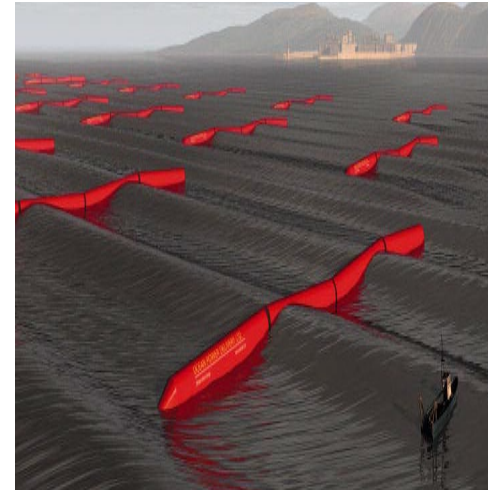

- How to maintain reliability?

(ABB)

Renewables and new energy systems

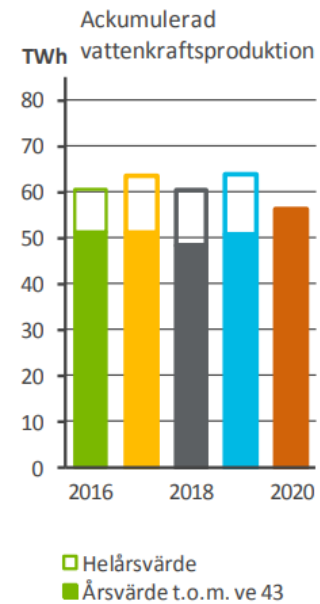
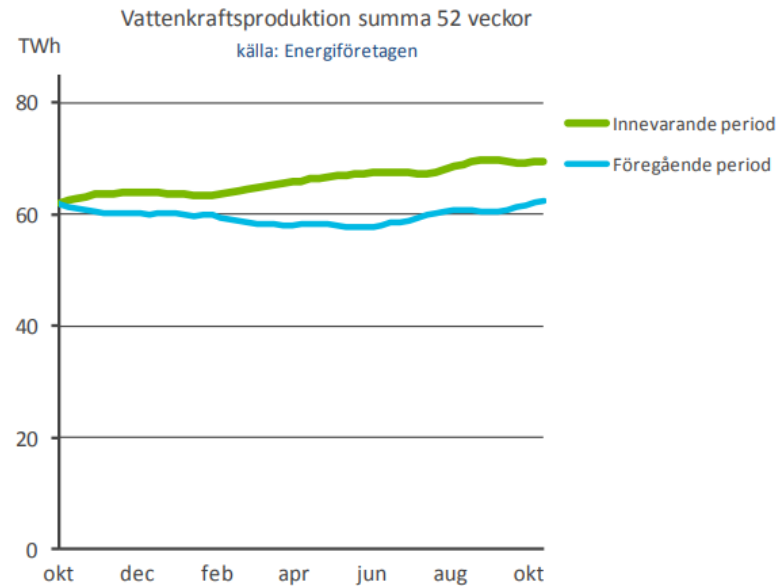
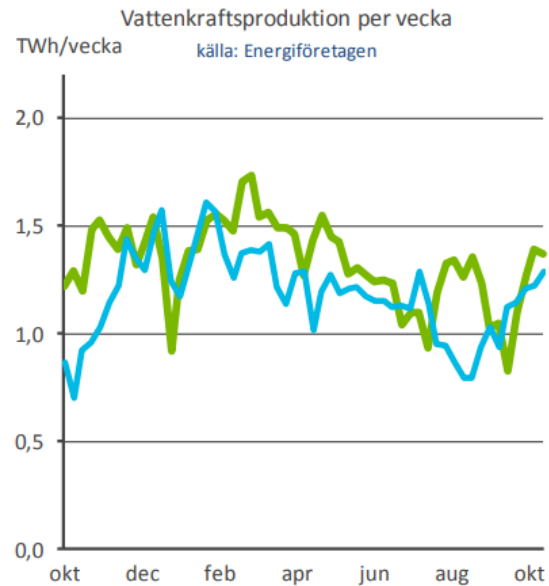
- Hydro power
- Wind power
- Solar energy
- Wave Energy
- CO₂ separation and storage for converting natural gas to power
- Green certificates trading

Kraftläget i Sverige

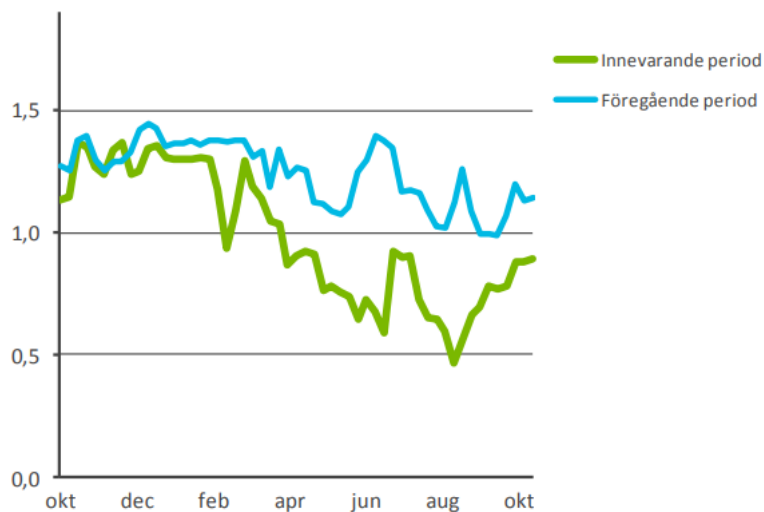
<https://www.energiforetagen.se/globalassets/energiforetagen/statistik/kraftlaget/aktuellt-kraftlage-sverige-veckorapport.pdf>

Vattenkraft 2020

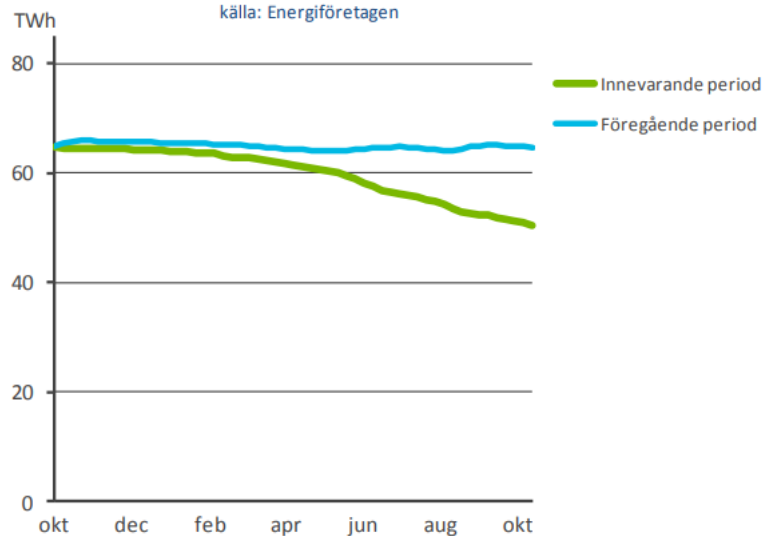

Kärnkraft 2020

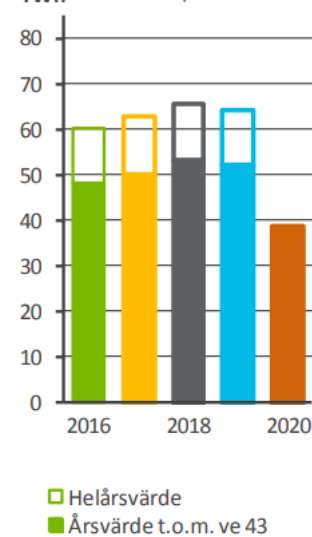
Kärnkraftsproduktion per vecka
TWh/vecka källa: Energiföretagen

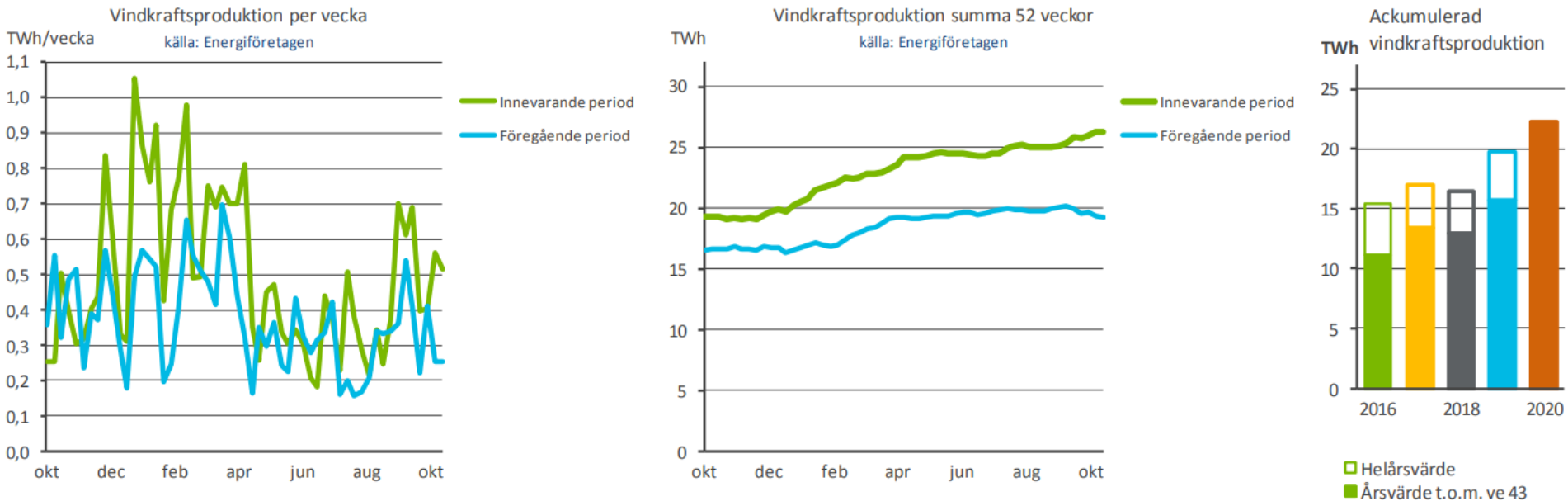
Kärnkraftsproduktion summa 52 veckor
TWh källa: Energiföretagen

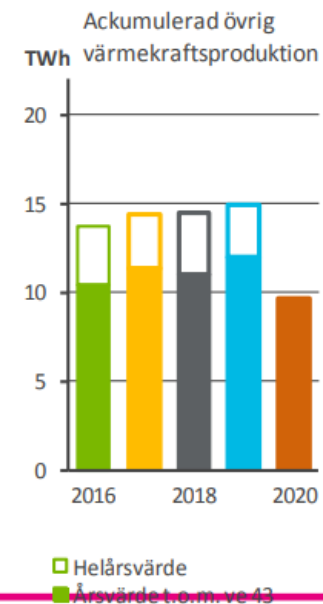
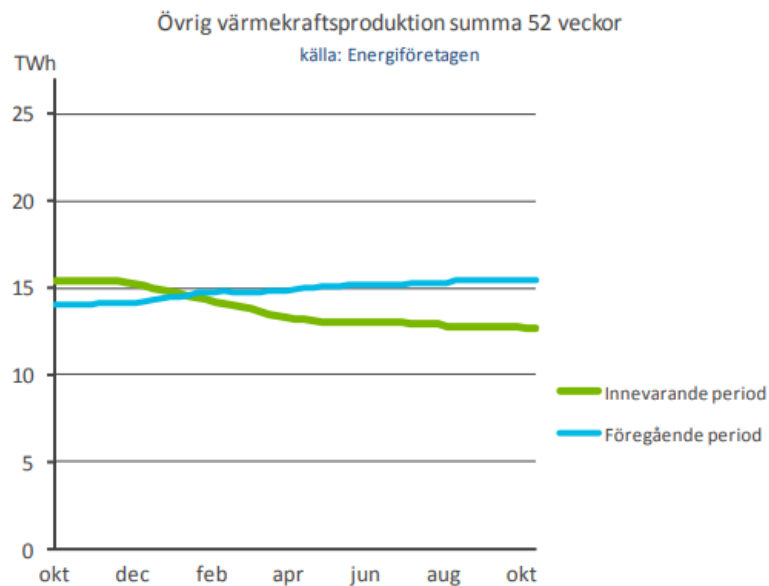
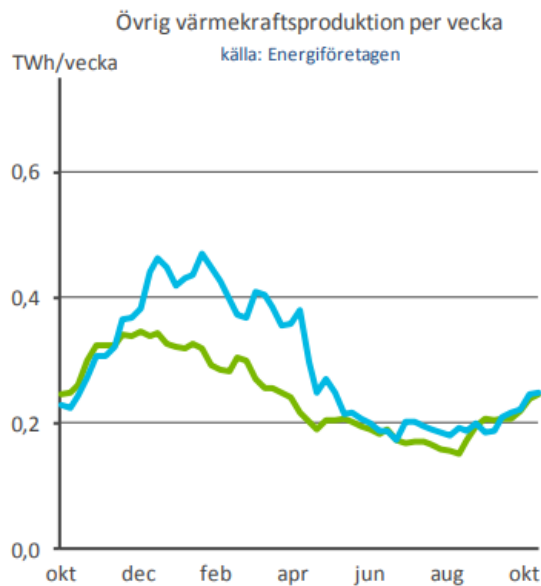
Ackumulerad kärnkraftsproduktion
TWh

Vindkraft 2020

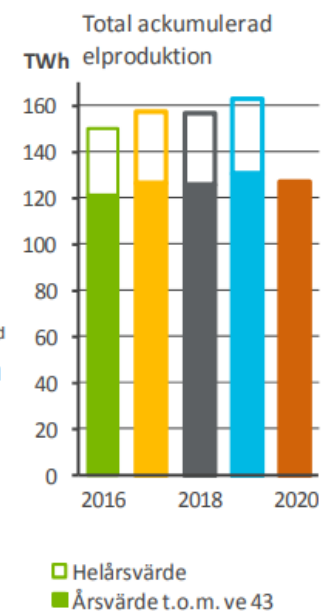
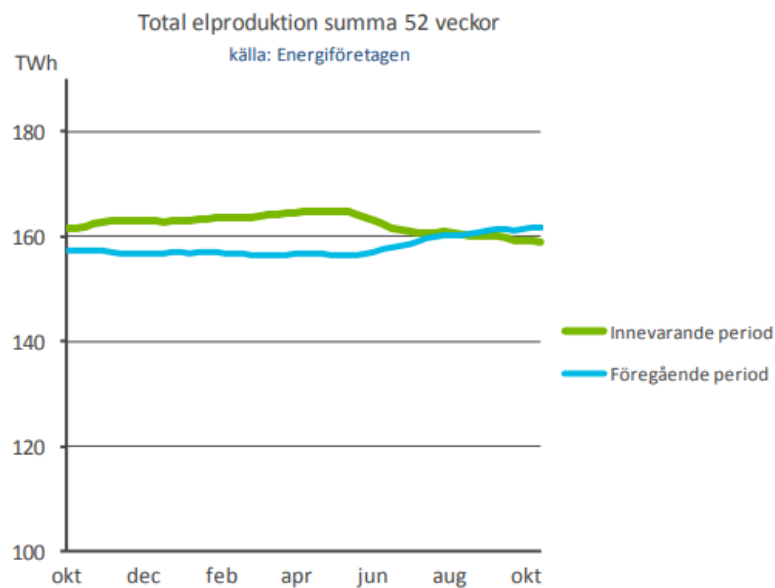
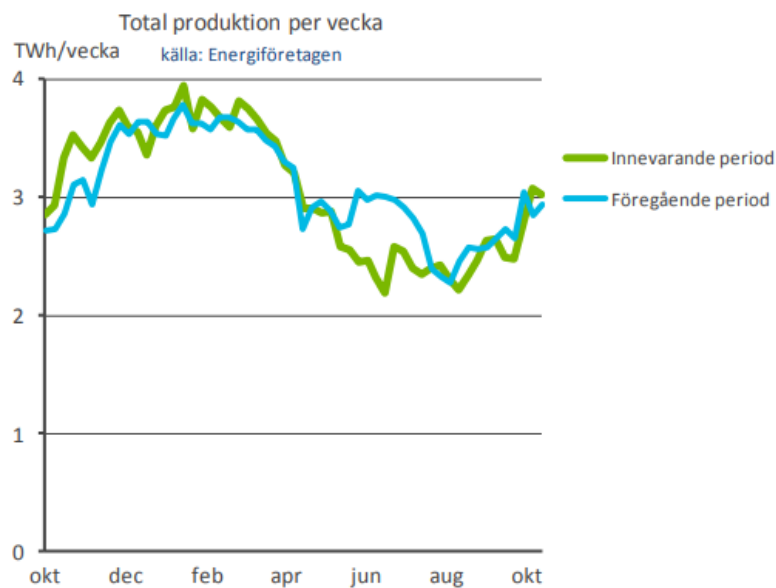

Övrig värmekraftproduktion 2020

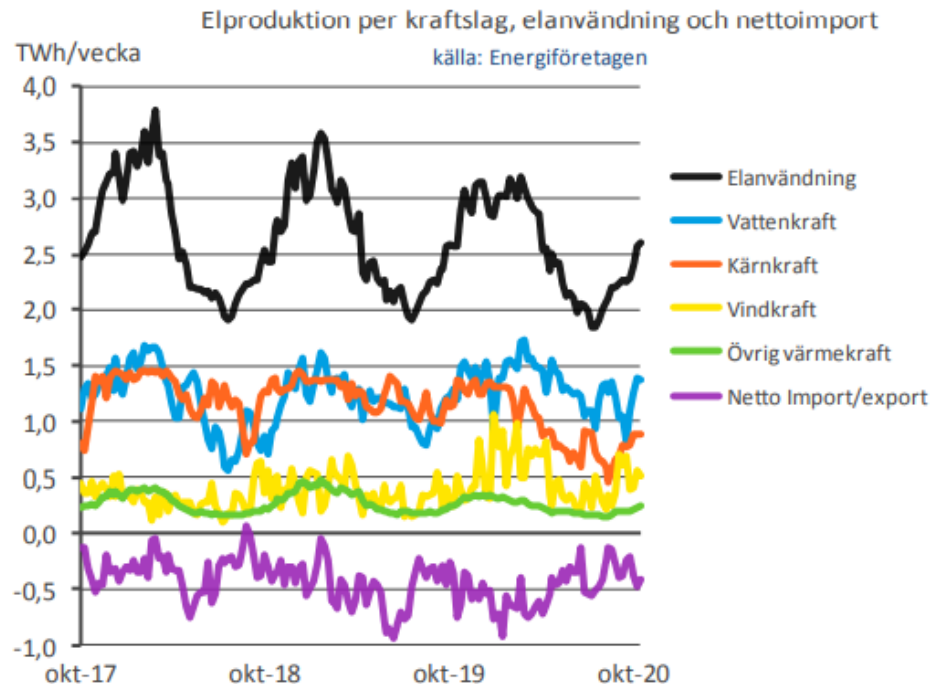
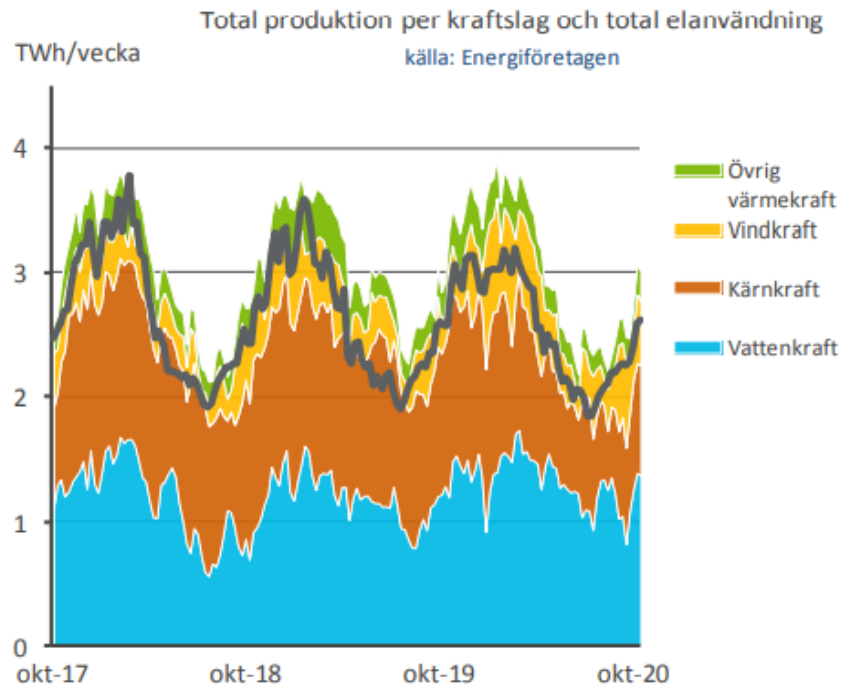

Årsvärde t.o.m. ve 43

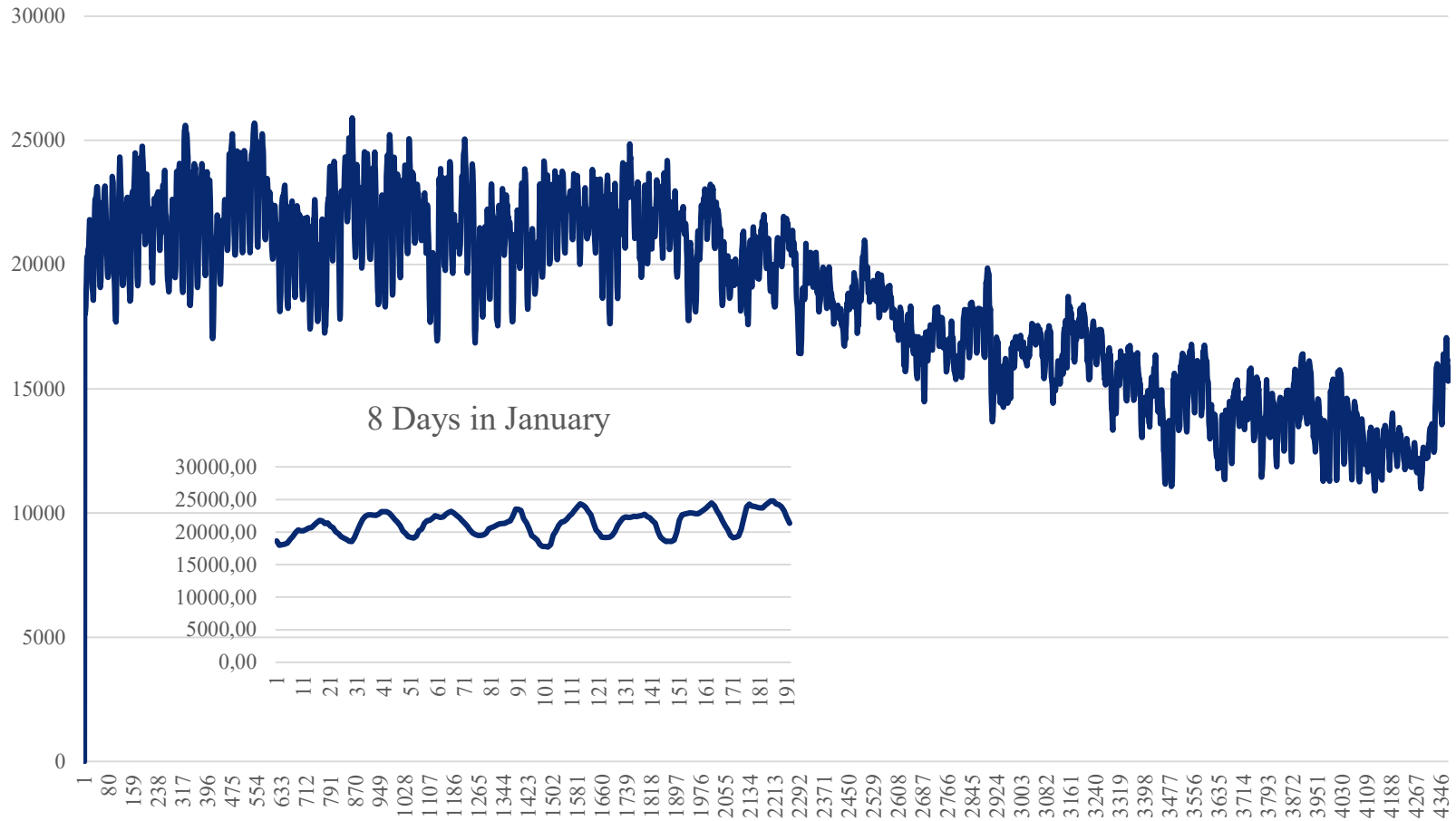
Total produktion 2020

Produktion och konsumtion 2017-2020

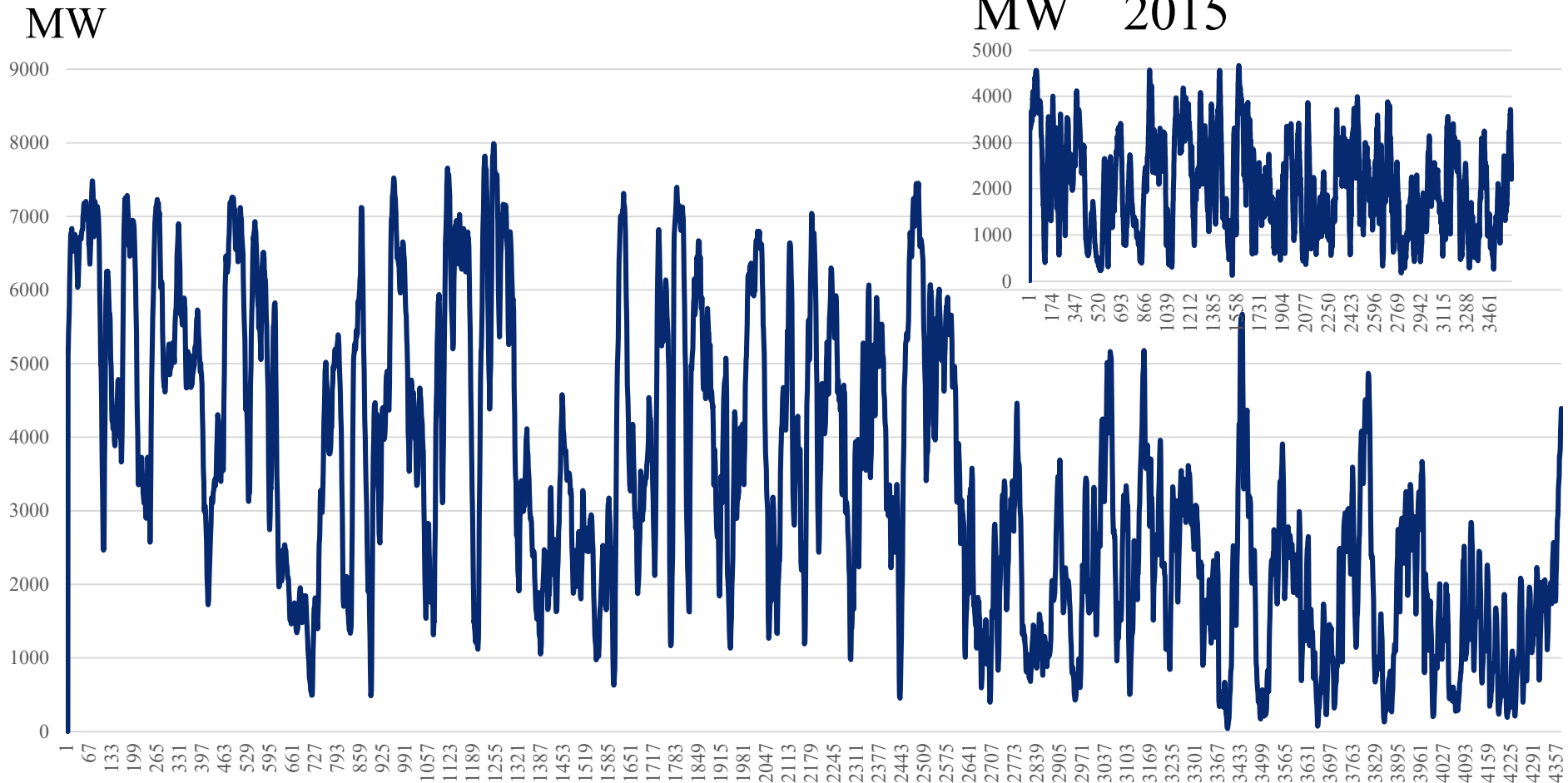

Total produced Power in Sweden 20200101 – 20200630

Wind Power in Sweden

20200101 – 20200630, max 8000

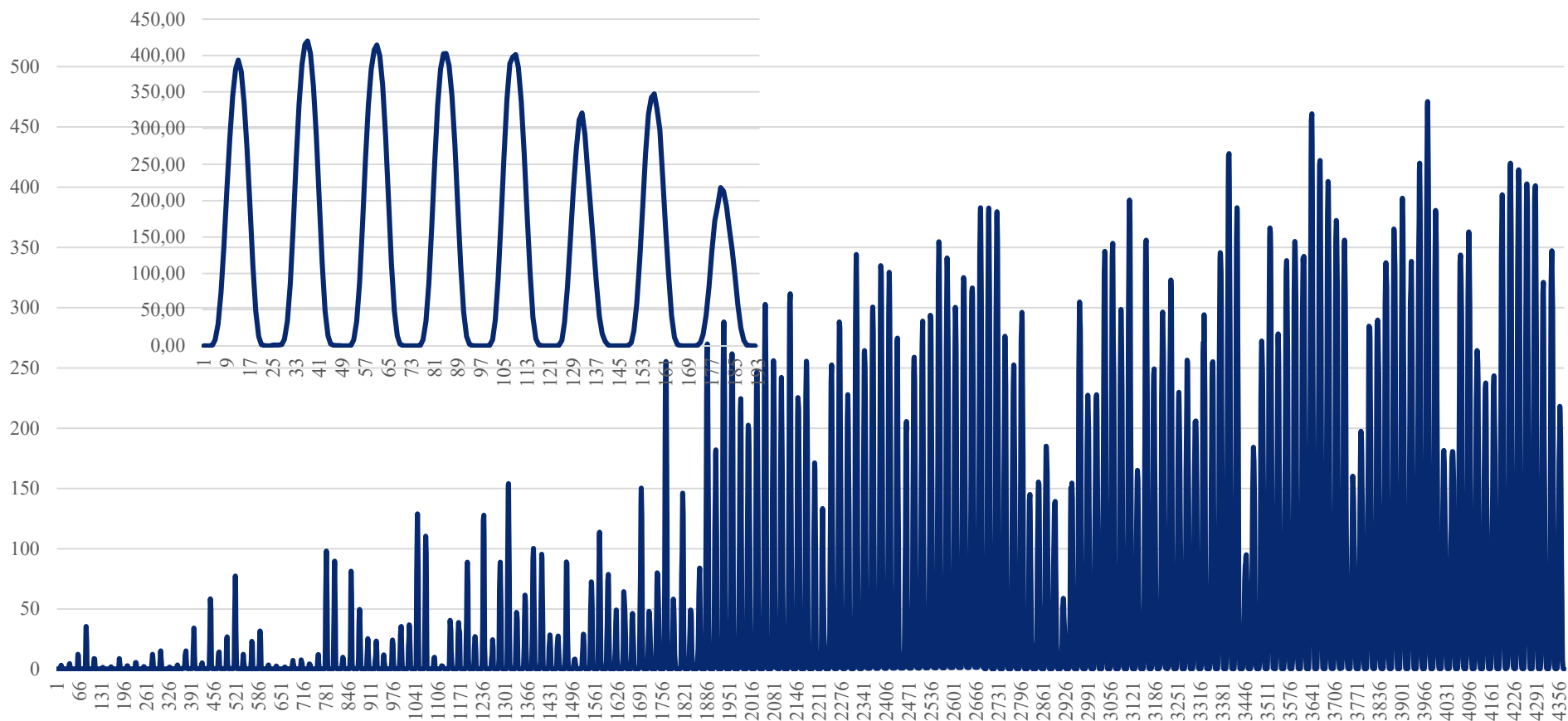

Solar Power in Sweden

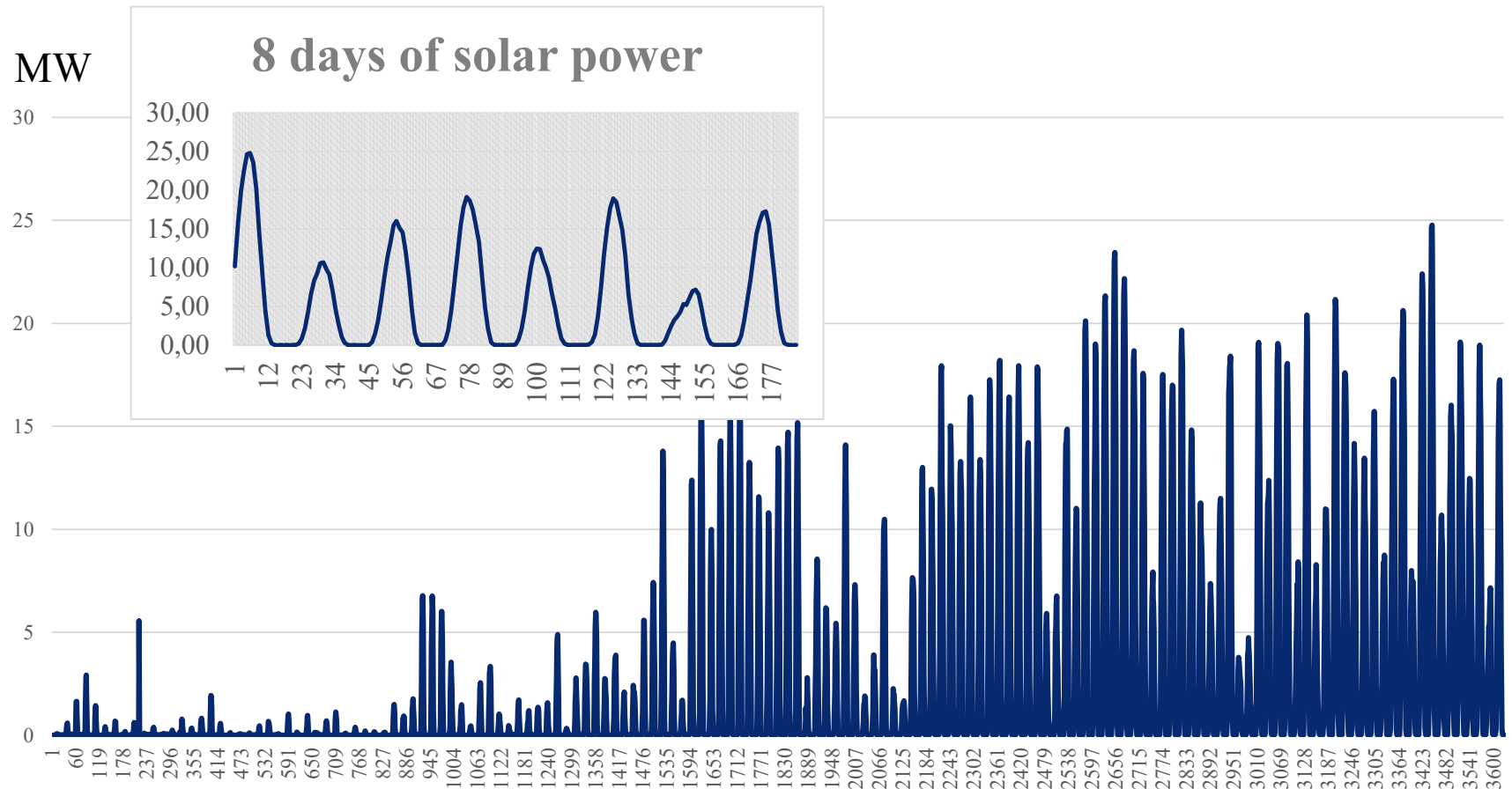
20200101 – 20200630, max 475

MW

Solar power last week in June -20

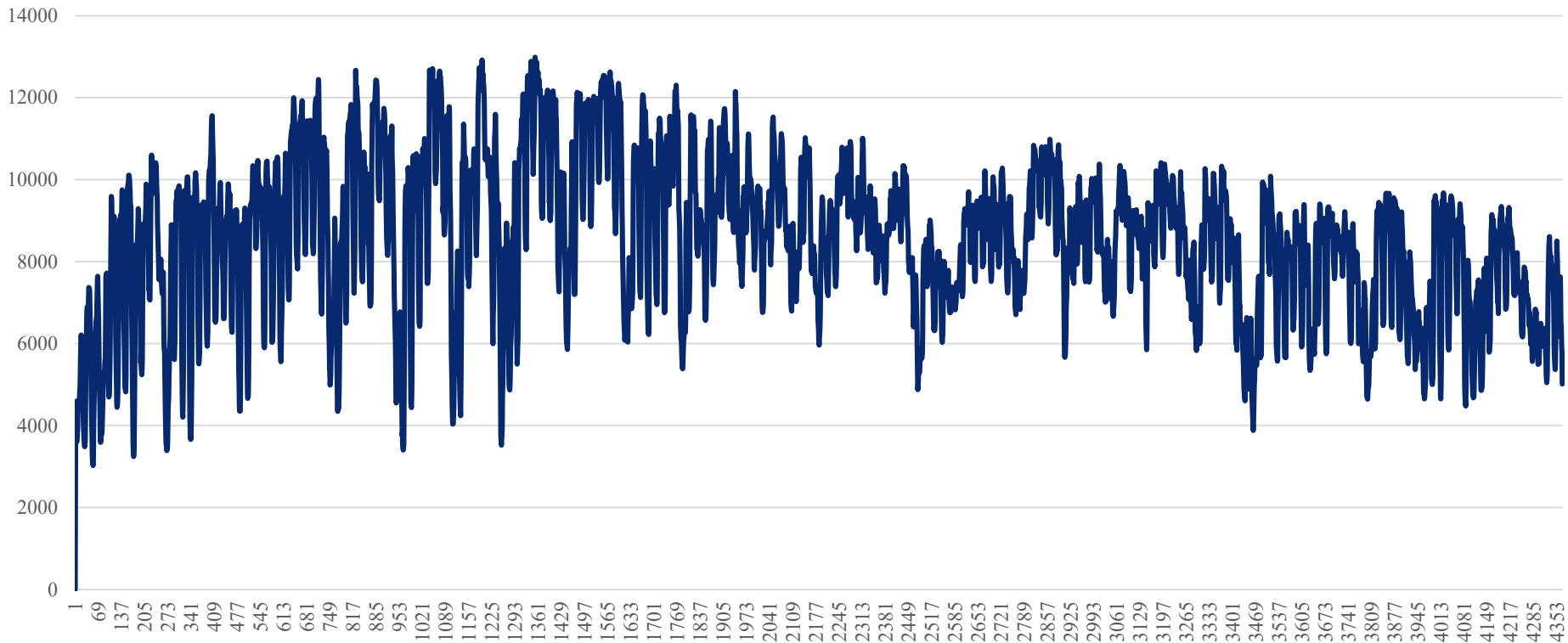

Solar power in Sweden 20150101 - 20150531

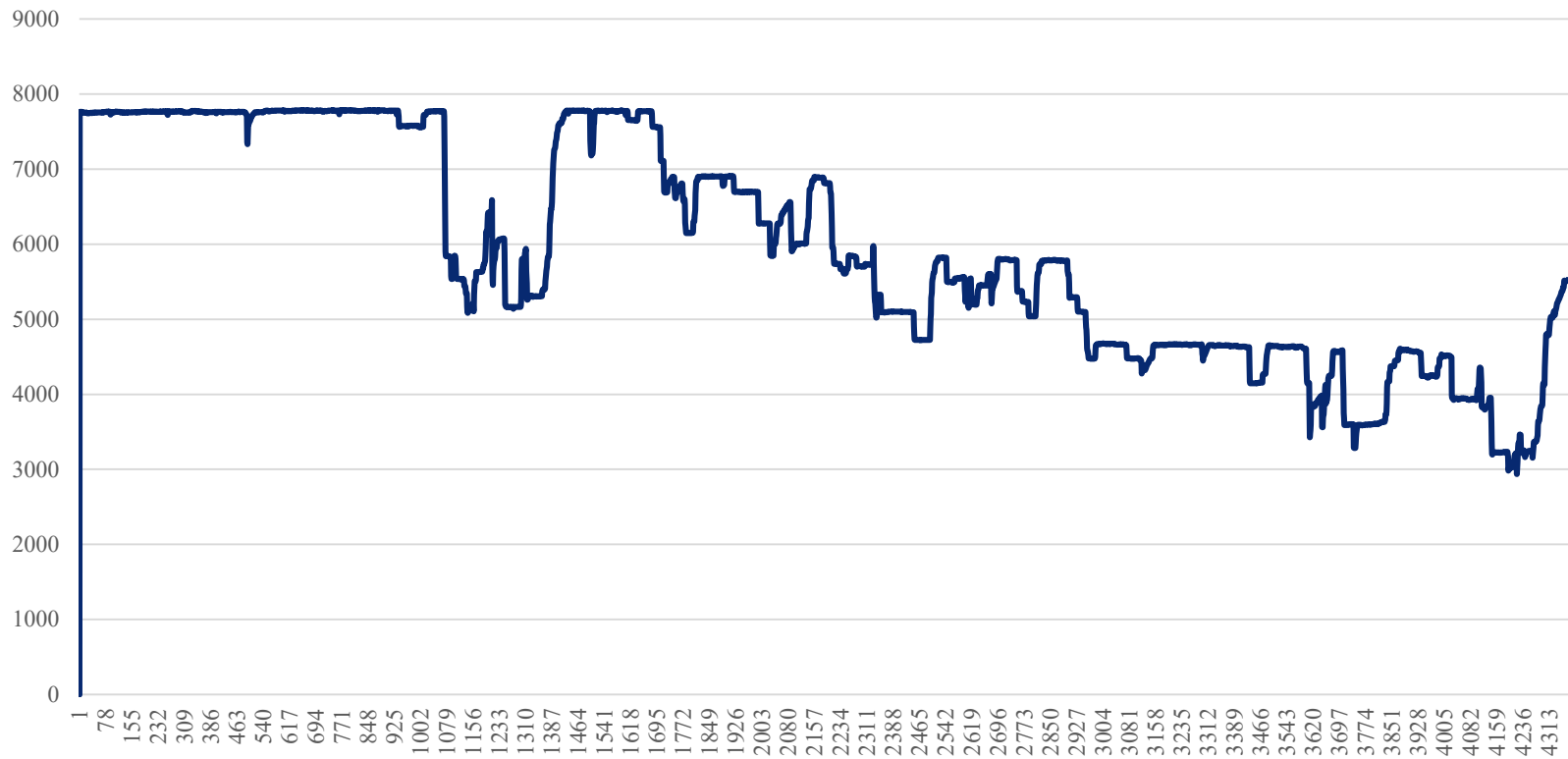
Hydropower in Sweden 20200101 - 20200630

MW

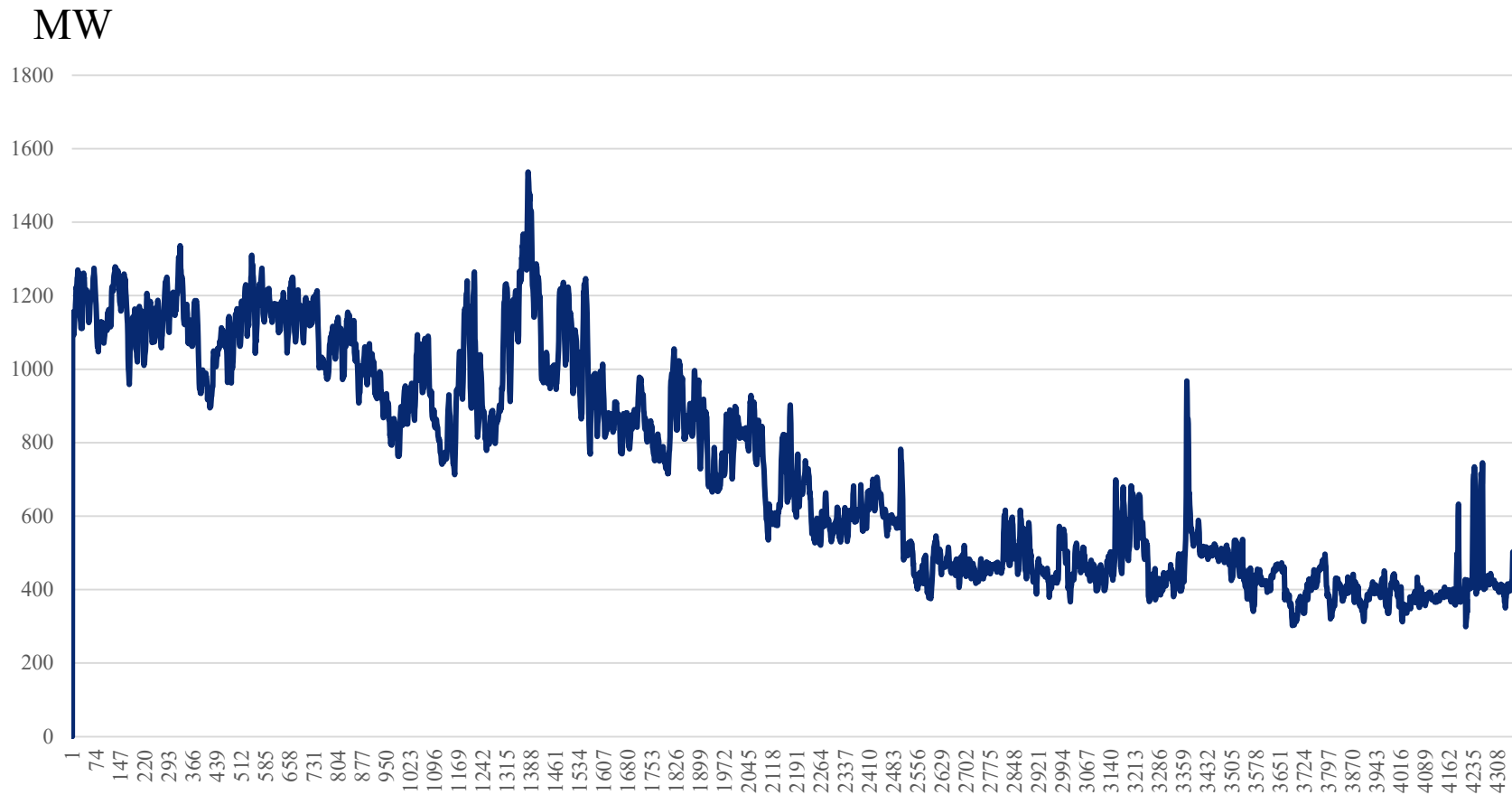

Nuclear power in Sweden 20200101 - 20200630

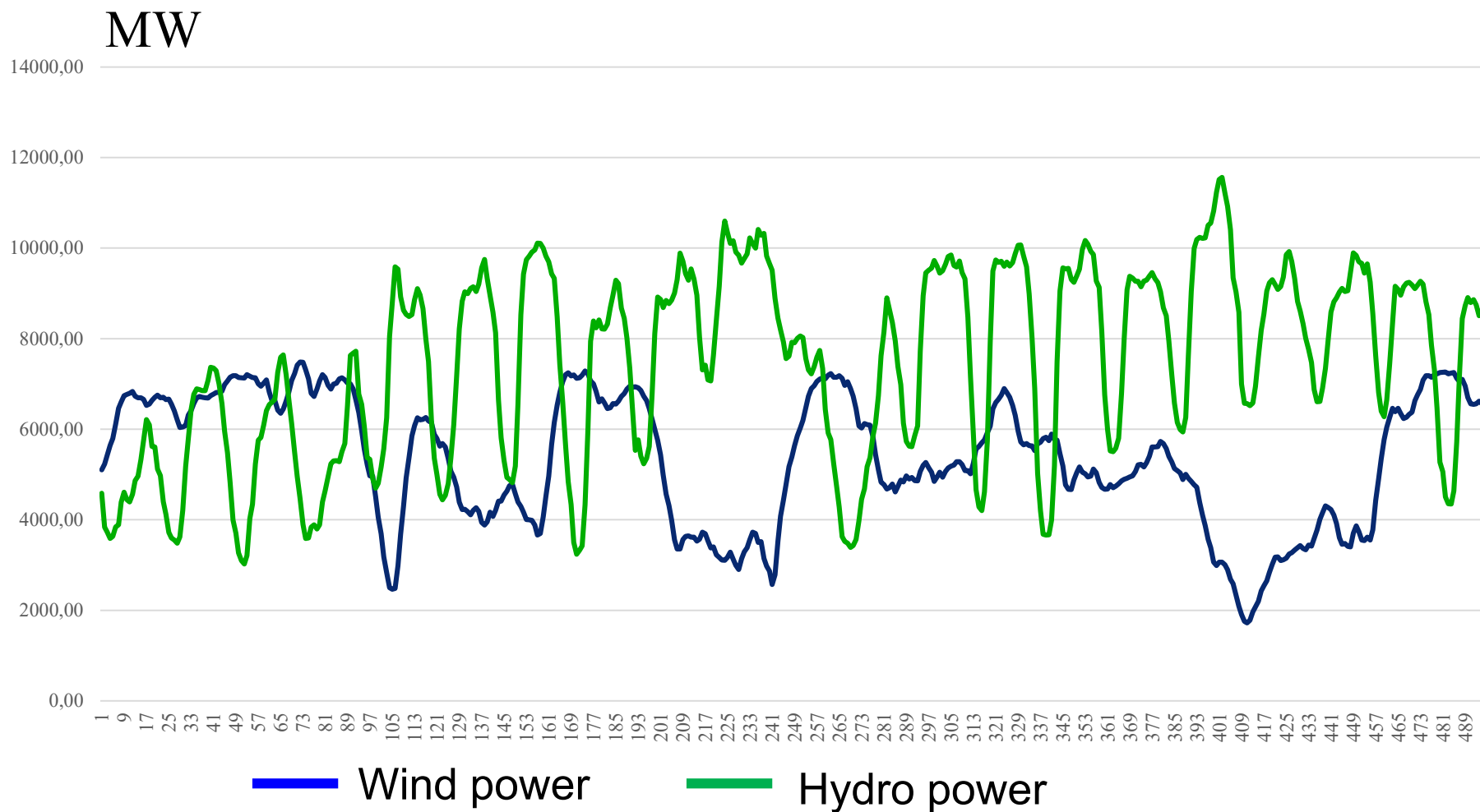
MW

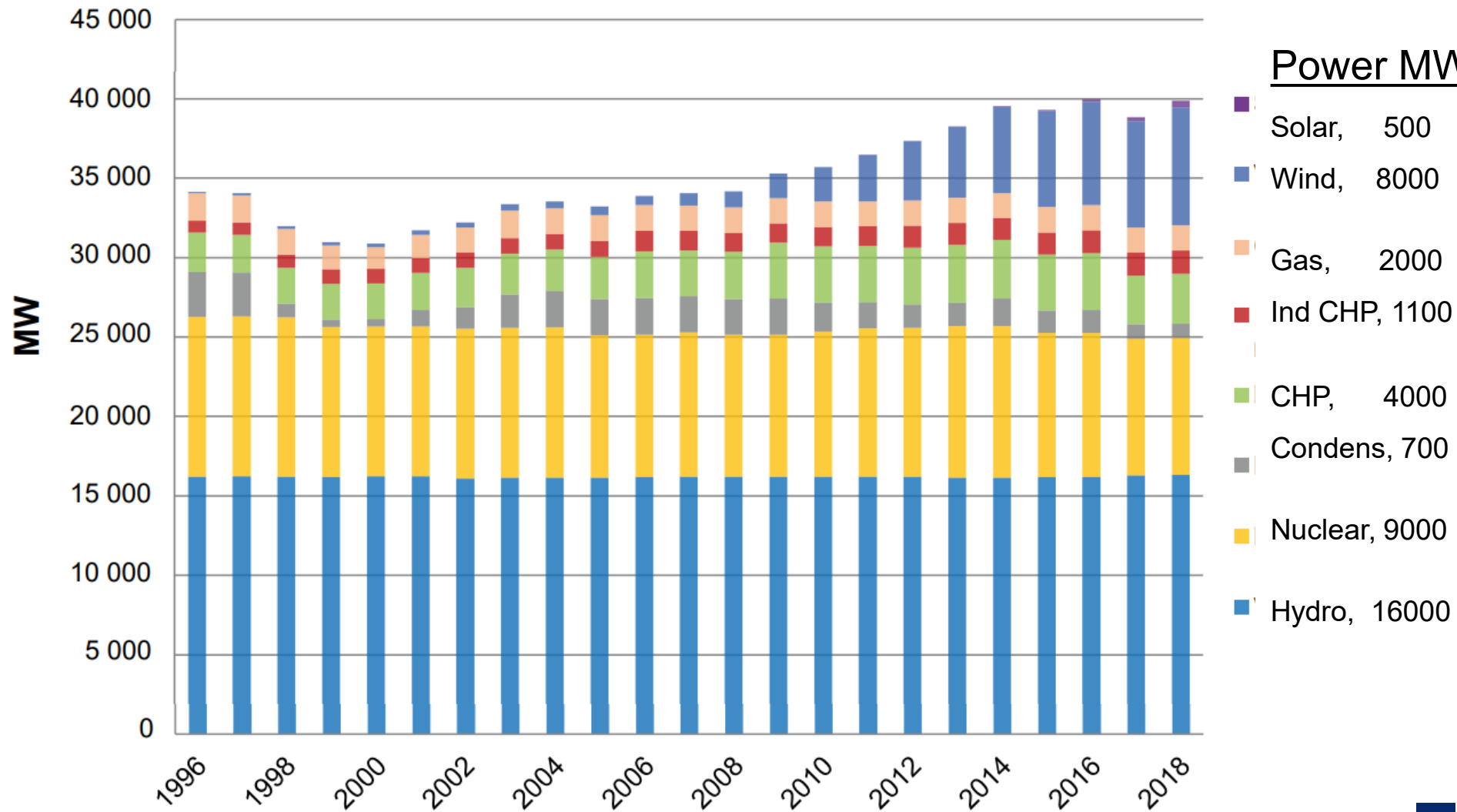
Biomass and Waste power in Sweden 20200101 - 20200630

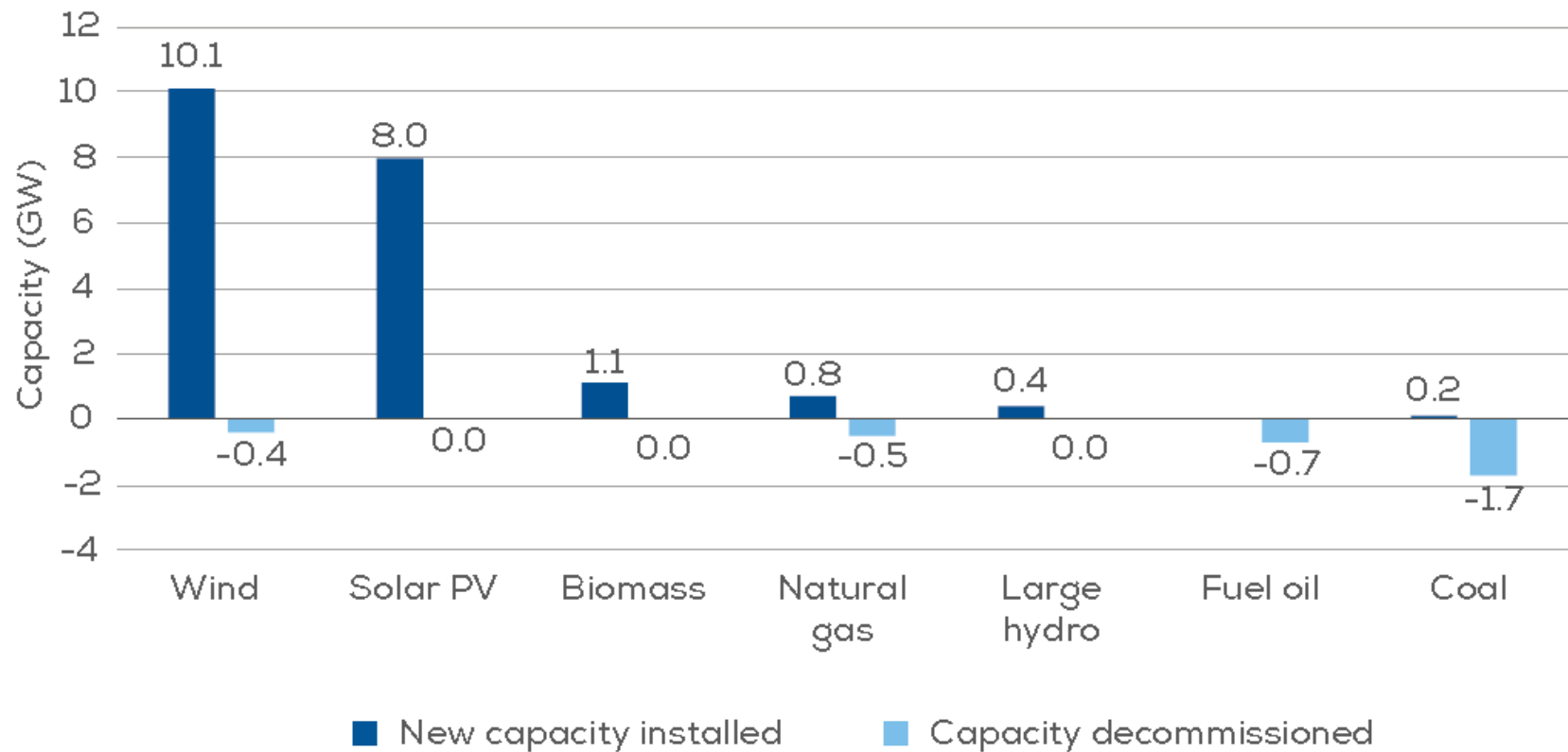
Wind and Hydro during 21 days in January 2020

Sweden installed electric power units from 1996 - 2018

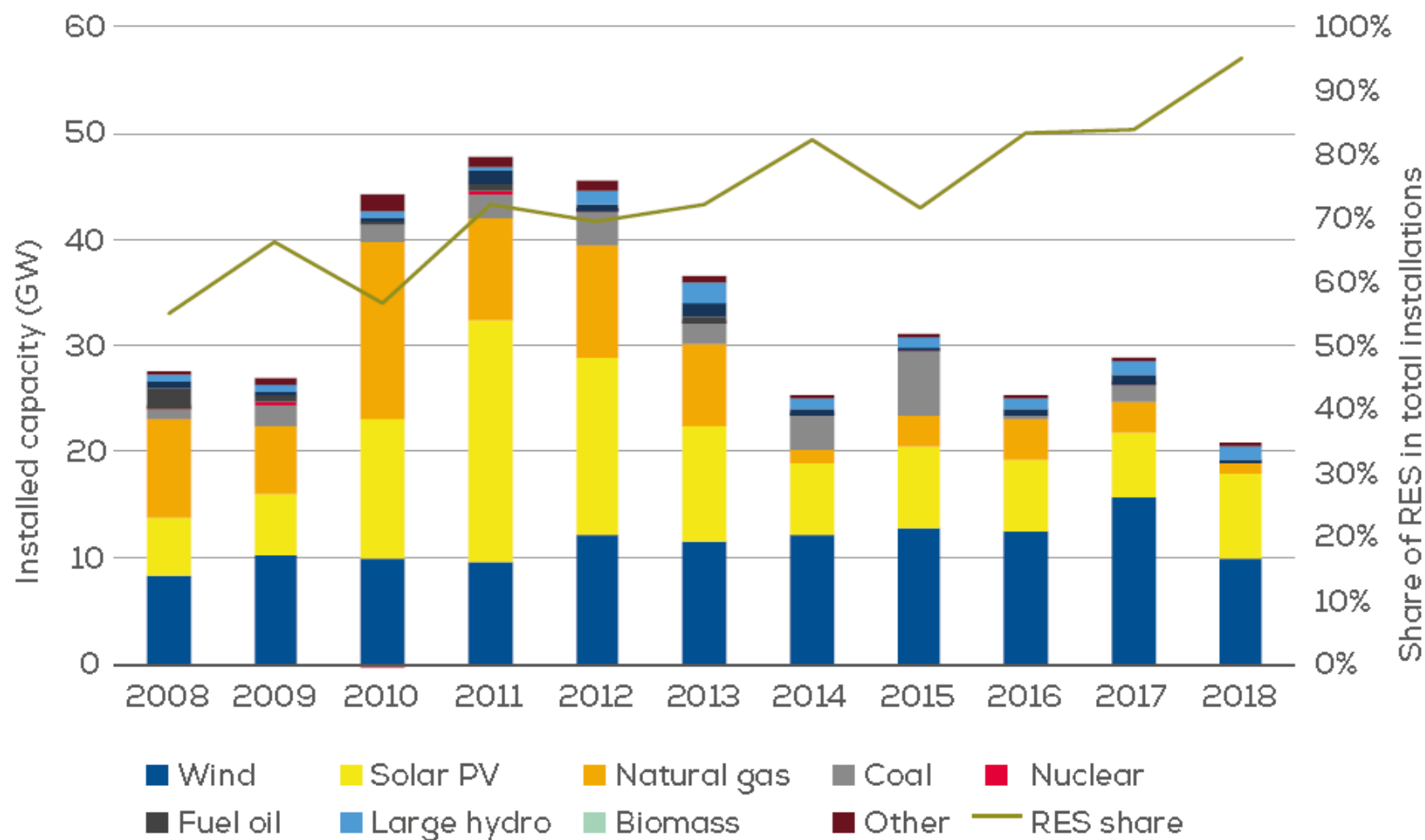

Newly installed and decommissioned capacity in the EU-28 2018

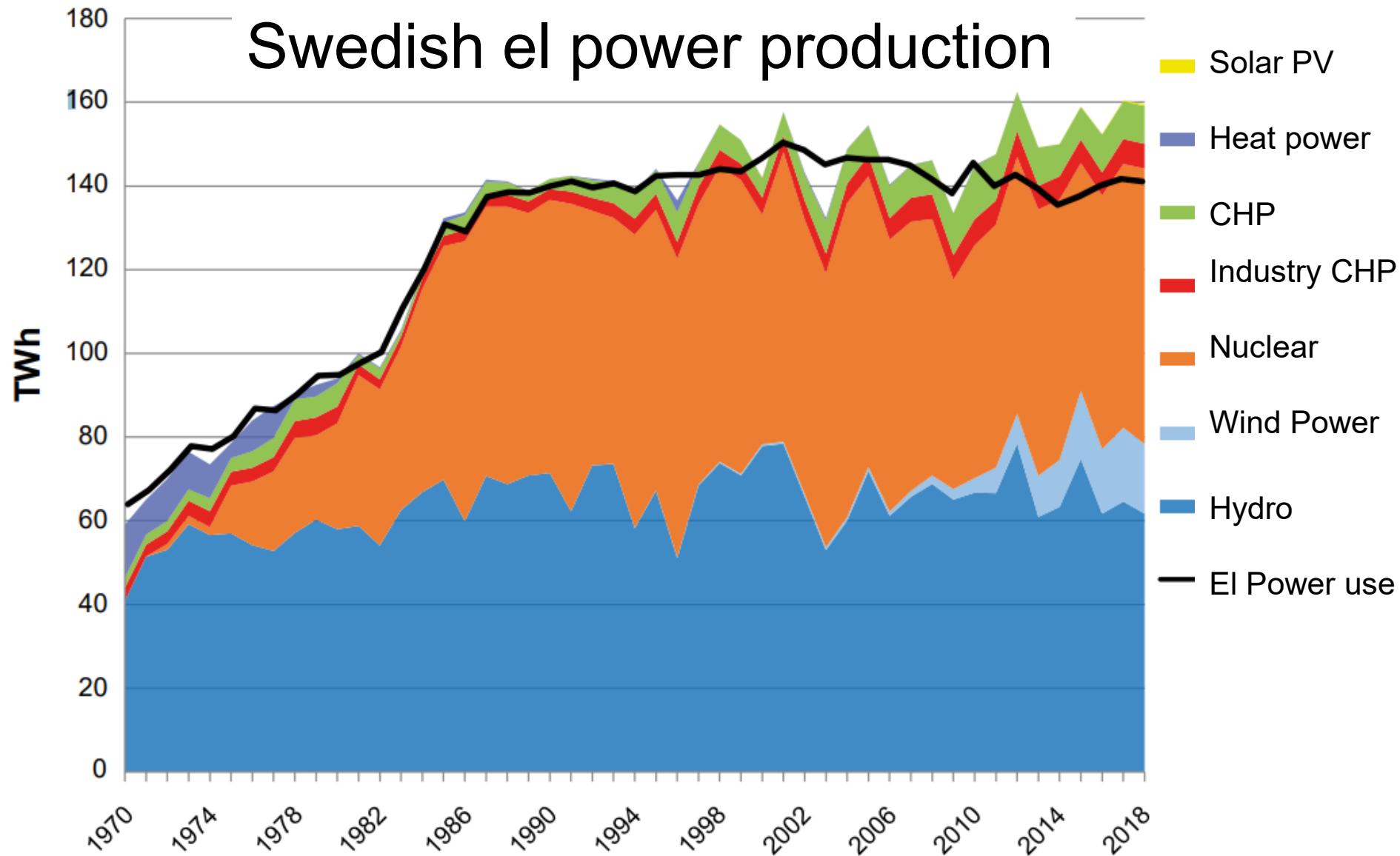
Source: Platts, SolarPowerEurope, WindEurope

Annual installed capacity and renewable share in EU-28

Source: Platts, SolarPowerEurope, WindEurope

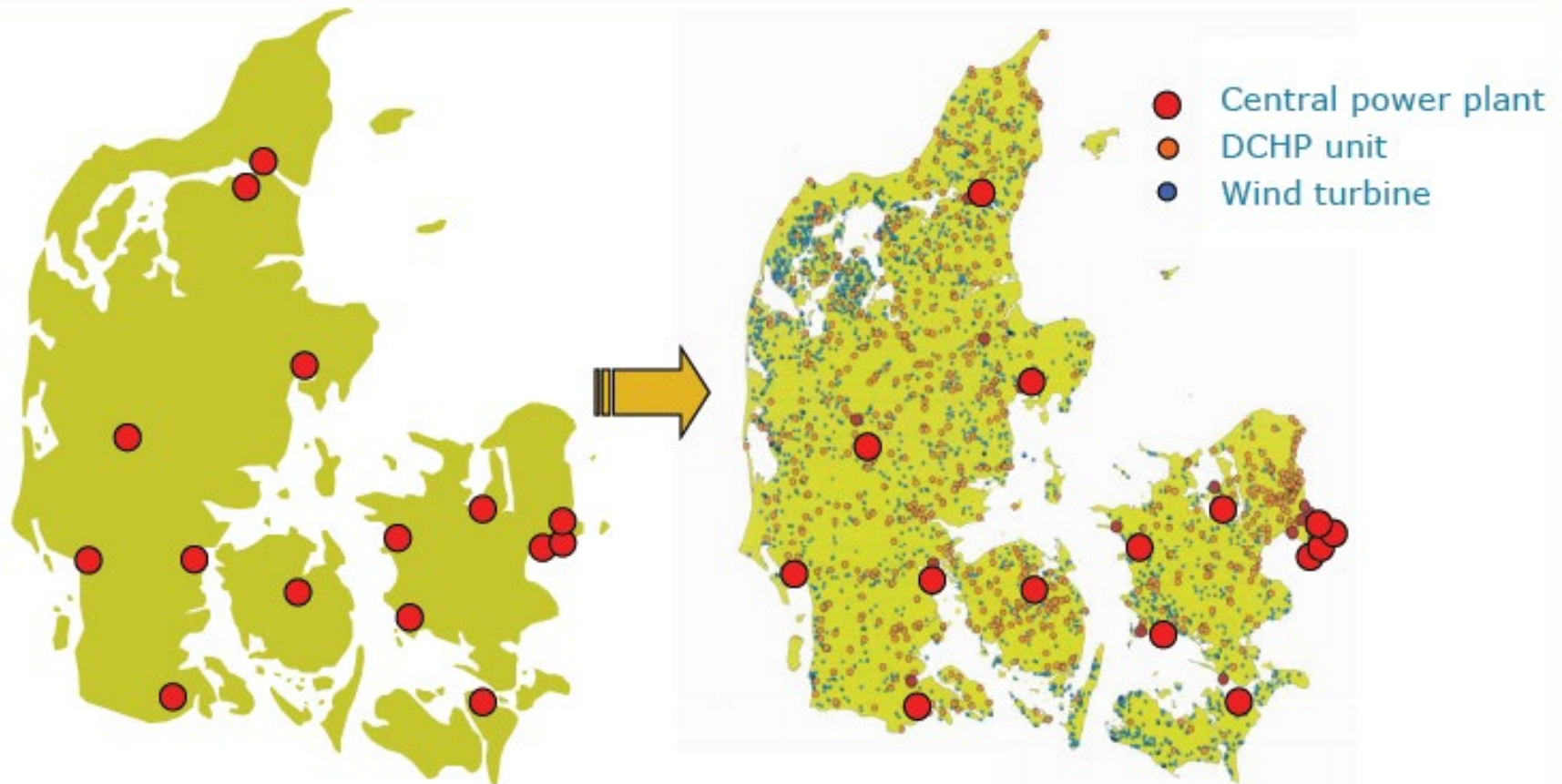
Swedish el power production

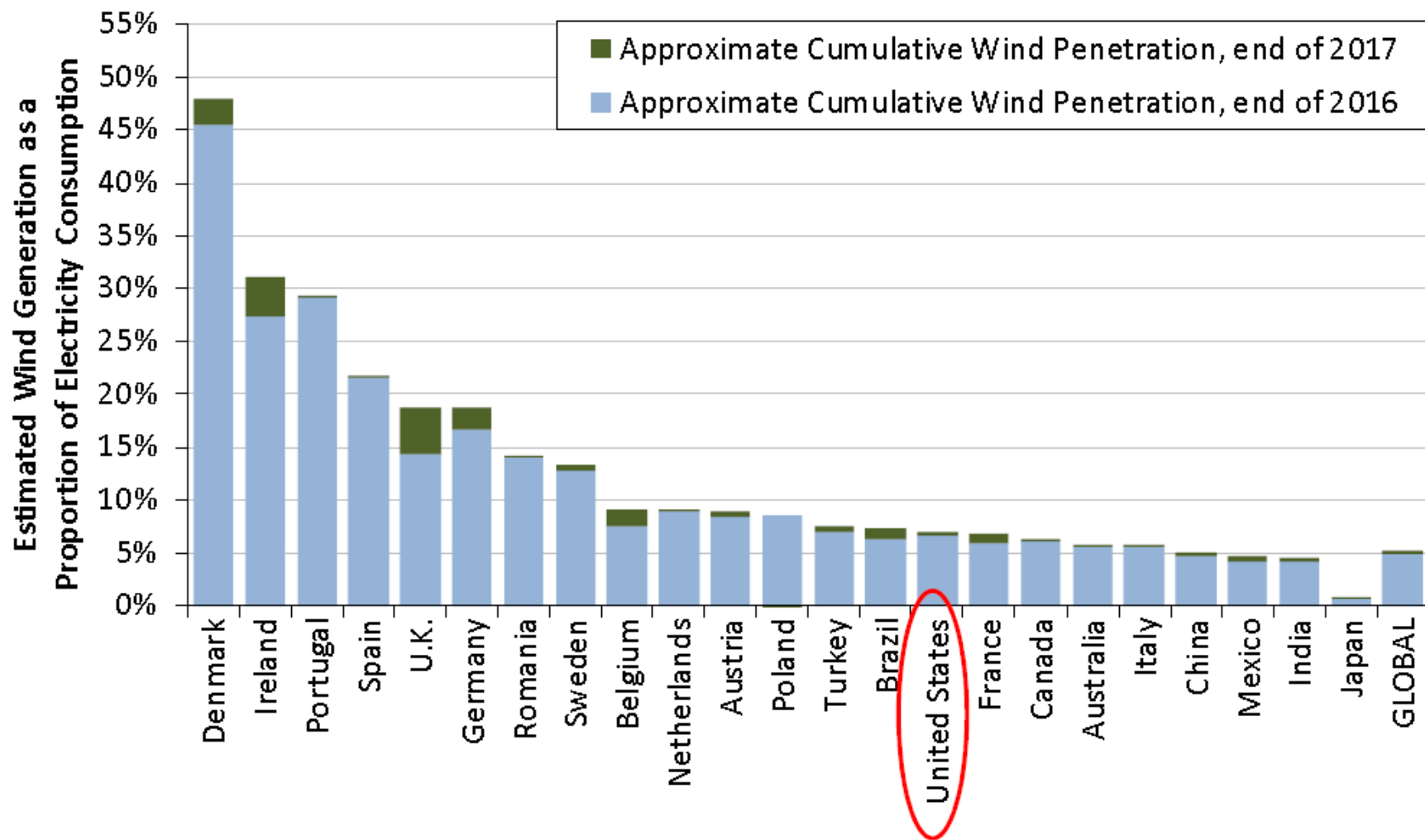
Development from the late 1980s to present

Primary Generation

Local Generation

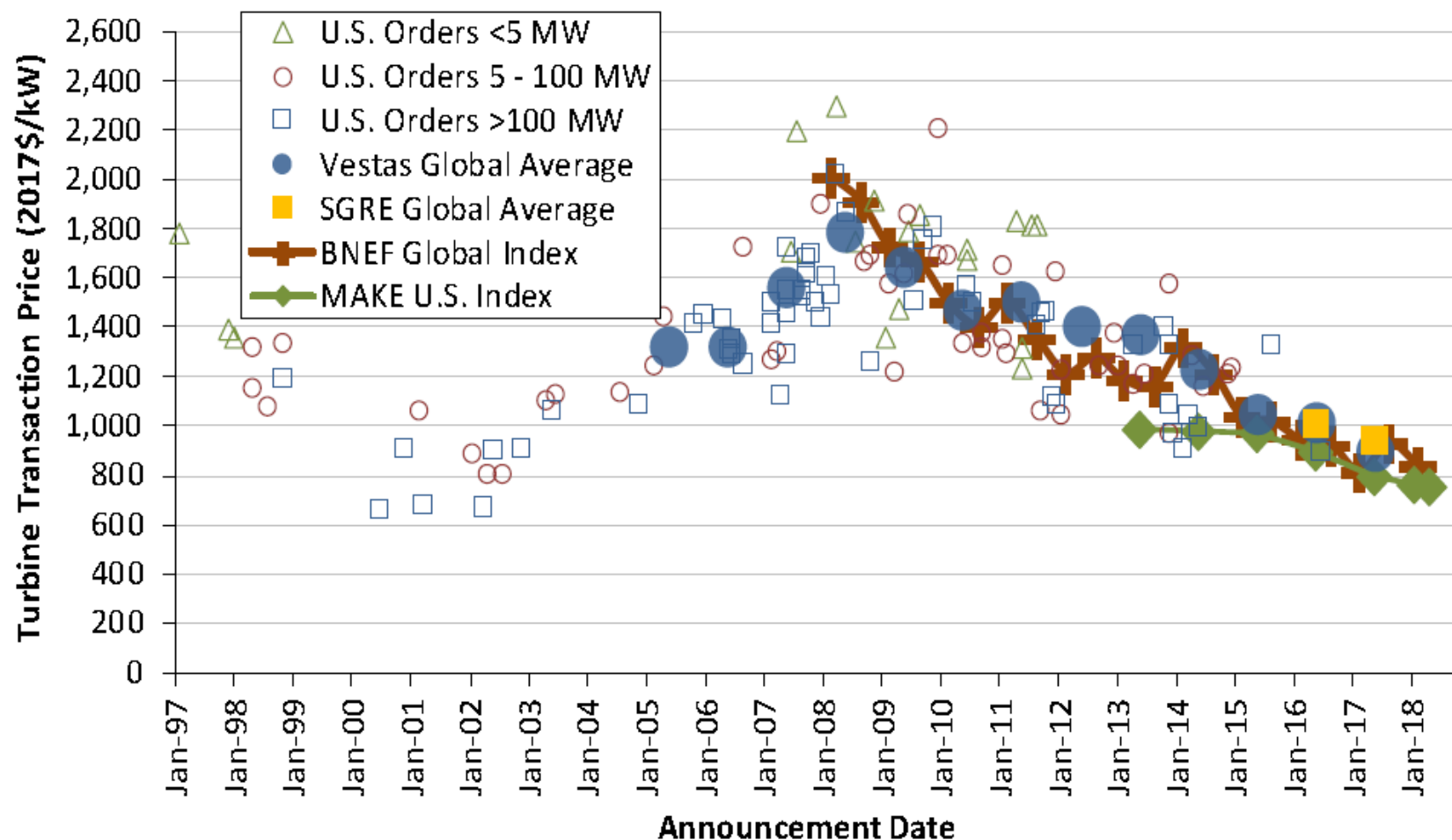

The United States is Lagging Other Countries in Wind as a Percentage of Electricity Consumption

Note: Figure only includes the countries with the most installed wind power capacity at the end of 2017

Wind Turbine Prices Remained Well Below the Levels Seen a Decade Ago

- Recent turbine orders in the range of \$750-950/kW